

Anapus
LAIKO IR ERDVĖS

Jo Dieviškosios Kilnybės
A. C. Bhaktivedantos Svamio Prabhupādos knygos

Lietuvių kalba

Bhagavad-gītā, kokia ji yra
Śrīmad-Bhāgavatam, 1–4 giesmės
Kṛṣṇa, Aukščiausiasis Dievo Asmuo (2 tomai)
Viešpaties Caitanyos mokymas
Atsidavimo nektaras
Savęs pažinimo mokslas
Śrī Īsopaniṣada
Anapus laiko ir erdvės
Pamokymų nektaras
Yogos tobulybė
Akistata su mirtimi
Kelionė į savęs atradimą
Anapus gimimo ir mirties
Tobuli klausimai, tobuli atsakymai
Gyvybė kyla iš gyvybės

Anglų kalba

Bhagavad-gītā As It Is
Śrīmad-Bhāgavatam (pabaigta mokiniu)
Śrī Caitanya-caritāmṛta
Kṛṣṇa, The Supreme Personality of Godhead
Teachings of Lord Caitanya
The Nectar of Devotion
The Nectar of Instruction
Śrī Īsopaniṣad
Light of the Bhagavata
Easy Journey to Other Planets
Teachings of Lord Kapila, the Son of Devahūti
Teachings of Queen Kuntī
The Science of Self-Realization
Perfect Questions, Perfect Answers
Life Comes From Life
The Path of Perfection
Beyond Birth and Death
Kṛṣṇa Consciousness: The Topmost Yoga System
The Perfection of Yoga
Kṛṣṇa Consciousness: The Matchless Gift
On the Way to Kṛṣṇa
Rāja-vidyā: The King of Knowledge

Anapūs
LAIKO IR ERDVĒS

Jo Dieviškoji Kilnybē
A. C. Bhaktivedanta Svamis Prabhupāda
Tarptautinēs Krišnos sūmonēs bendrijos Īkūrējas-Ācārya

Easy Journey to Other Planets (Lithuanian)

Skaitytojus, susidomėjusius knyga, Tarptautinė Krišnos sąmonės bendrija kviečia rašyti arba apsilankyti centruose:

ISKCON

Raugyklos g. 23-1, 01140, Vilnius
tel. +370-5-2135218
www.krishna.lt

ISKCON

Savanorių pr. 37, 44255, Kaunas
tel. +370-37-222574 • krsna.info@gmail.com
www.nitaigauracandra.lt

Kauno Vedų kultūros centras
Panerių g. 187, 48437, Kaunas
tel. +370-37-360710 • info@veducentras.lt
www.veducentras.lt

Knygas anglų kalba galima užsisakyti adresu:
Bhaktivedanta Library Services
Petite Somme 2, 6940 Durbuy, Belgium
www.blservices.com

Pirmą kartą knyga buvo išleista anglų kalba 1960 m.
Copyright © 1991 The Bhaktivedanta Book Trust

www.krishna.com
www.bbt.se

ISBN 978-91-7149-671-3

Knyga išleista 2012 m.

Elektroninę knygą nemokamai galima atsisiųsti iš
www.bbtmedia.com/lt • knygos kodas: EB16LT49264P

Skiriama viso
pasaulio mokslininkams,
su Jo Dieviškosios Kilnybės
Śrī Śrīmad Bhaktisiddhānta Sarasvatī
Gosvāmī Mahārājos, mano dvasinio
mokytojo, palaiminimais.

Turiny

Pratarmė	ix
1 Antimaterialieji pasauliai	1
2 Planetų sistemų rūšys	39
Apie autorių	61
Žodynėlis	65
Kaip tarti sanskritą	67

Pratarmė

Kiekviena gyvoji būtybė, juolab civilizuotas žmogus, nori gyventi amžinai ir laimingai. Šis noras visiškai natūralus, nes amžinatvė ir laimė yra būdingi gyvosios būtybės prigimties bruožai. Tačiau dabar, sąlygojama savo prigimčiai svetimos aplinkos, gyvoji būtybė yra priversta grumtis su periodiškai pasikartojančiu gimimu bei mirtimi ir laimė bei nemirtingumas jai nepasiekiami.

Vienas naujausių žmogaus norų – noras nukeliauti į kitas planetas – taip pat yra visai natūralus, nes žmogus turi prigimtine teise keliauti į bet kurią materialaus ar dvasinio pasaulio vietą. Tarpplanetinė kelionė gundo ir žada nepakartojamus išpūdžius, nes materialiam ir dvasiniam pasaulyje yra nesuskaitoma daugybė skirtingų dangaus kūnų, kuriuose gyvena pačios įvairiausios gyvosios būtybės. Žmogaus norą pasižvalgyti po kitas planetas padės įgyvendinti *yogos* praktika. *Yoga* – tai priemonė, leidžianti patekti į bet kurią norimą planetą, net ir tas planetas, kur gyvenimas ne tik amžinas ir palaimingas, bet kur egzistuoja milžinišką džiaugsmą teikiančių energijų įvairovė. Kas patenka į dvasines planetas ir džiaugiasi pasiekta laisve, tas niekada nebegrįš į šią kančių pagairę, kur jo tyko gimimas, senatvė, ligos ir mirtis.

PRATARMĖ

Šis tobulumo būvis lengvai pasiekiamas kiekvienam. Tereikia praktikuoti *bhakti-yogą* pagal nustatytus reikalavimus, o tai padaryti galima net nekeliant kojos iš namų. Turint tinkamą vadovą šio metodo praktika yra nesudėtinga ir suteikia daug malonių akimirkų. Šia knyga mes siekiame informuoti plačiąją visuomenę, ypač filosofus ir teologus, apie galimybę nukeliauti į kitas planetas praktikuojant aukščiausią iš visų yogų – *bhakti-yogą*.

1

Antimaterialieji pasauliai

Vieną gražią dieną materializmu užsikrėtęs mokslas gali atrasti amžiną antimaterialųjį pasaulį, apie kurio egzistavimą ginčiuose paskendę vulgariojo materializmo šalininkai nė nenumano. Šiuolaikinio mokslo antimaterijos samprata atsispindi „Times of India“ publikuotame straipsnyje (1959 m. spalio 27 d.):

Stokholmas, 1959 m. *spalio 26 d.* 1959 metų Nobelio Fizikos premija šiandien įteikta dviem Amerikos mokslininkams – branduolinės fizikos specialistams, atradusiems antiprotoną ir taip įrodžiusiems, kad materija egzistuoja dviem formomis – kaip dalelė ir antidalelė. Premija įteikta 69 metų iš Italijos kilusiam dr. Emilio Segreui ir San Franciske gimusiam dr. Owenui Chamberlainui. (...) Remiantis viena iš pagrindinių naujosios teorijos prielaidų, egzistuoja kitas, iš antimaterijos sudarytas pasaulis – antipasaulis. Antimaterialųjį pasaulį sudaro atominės ir subatominės dalelės, skriejančios priešingomis orbitomis nei mums žinomame pasaulyje. Jei šie du pasauliai kada nors susidurtų, juos sunaikintų akinamas sprogimas.

Pranešime iškelti šie teiginiai:

1. Egzistuoja antimaterialusis atomas arba antidalelė, kurios savybės priešingos materialiajam atomui;
2. Egzistuoja ne tik materialusis, bet ir kitas pasaulis, apie kuri beveik nieko nežinome;
3. Tam tikru momentu antimaterialusis ir materialusis pasauliai gali susidurti ir sunaikinti vienas kitą.

Mes, teistinio mokslo atstovai, visiškai sutinkame su pirmuoju ir antruoju teiginiu, o štai su trečiuoju sutinkame tik tiek, kiek leidžia pati mokslinė antimaterijos apibrėžtis. Su tuo sunku sutikti todėl, kad mokslininkai teigia, jog antimaterijai būdinga ir viena iš materialiosios energijos atmainų, o iš tikrųjų antimaterija turi būti absoliučiai priešinga materijai. Materija gali būti sunaikinta – tai jos esminė savybė, vadinasi, antimaterija, jei ji iš tikrųjų neturi jokių materijai būdingų bruožų, privalo būti nesunaikinama. Jeigu materiją galima sunaikinti ir padalyti, tai antimaterija turi būti nesunaikinama ir nedaloma. Aptarkime šiuos teiginius remdamiesi autentišku šventraščių požiūriu.

Plačiausiai pasaulyje pripažįstami šventraščiai yra Vedos. Išskiriamos keturios *Vedos*: „Sāma“, „Yajur“, „Ṛg“ ir „Atharva“. Paprastam žmogui *Vedų* esmė gali būti sunkiai suprantama. Kad būtų suprantamesnės, keturios Vedos paašškintos „Mahābhāratos“ epe ir aštuoniolikoje *Purāṇų*. „Rāmāyaṇa“ – dar vienas istorinis epas, kuriame sukaupta visa žmogui reikalinga *Vedų* informacija. Taigi *Vediškajam* kanonui yra priskiriamos keturios *Vedos*, pirminis Vālmikio „Rāmāyaṇos“ variantas, taip pat „Mahābhārata“ ir *Purāṇos*. *Upaṇiṣados* yra pateikiamos visose keturiuose *Vedose*, yra jų dalis, o „Vedanta-sūtros“ – *Vedų* kvintesencija. *Vedų* raštus apibendrina „Bhagavad-gītā“. „Vedātoje“ Teigiama, kad ji išreiškia giliausią *Upaṇiṣadų* esmę ir yra parengtinis „Vedānta-sūtrų“ paašškkinimas.

Vadinasi, norint perprasti Vedų esmę pakanka „Bhagavad-gītos“, nes ją paskelbė Pats Aukščiausiasis Dievo Asmuo Viešpats Śrī Kṛṣṇa, kuris nužengė į materialųjį pasaulį iš antimaterialiojo, kad suteiktų išsamią informaciją apie aukščiausios formos energiją.

Aukščiausiąją Dievo Asmens energijos formą „Bhagavad-gītā“ apibrėžia sąvoka *parā prakṛti*. Mokslininkai ne taip seniai nustatė, kad egzistuoja dviejų formų netvari materija, bet „Bhagavad-gītoje“ pateikiama aiškiausia materijos ir antimaterijos apibrėžtis, materija ir antimaterija čia aiškinamos kaip dvi energijos formos. Materija – tai materialųjį pasaulį kurianti energija. Ta pati, tik aukštesnės formos, energija kuria ir antimaterialųjį (transcendentinį) pasaulį. Gyvosios būtybės priklauso aukštesniosios energijos kategorijai. Žemesnioji, materialioji energija, vadinama *aparā prakṛti*. Kitaip sakant, „Bhagavad-gītā“ kalba apie dvi kuriamosios energijos formas: *aparā* ir *para prakṛti*.

Pati savaime materija kuriamosios galios neturi. Tik tada, kai ją veikia gyva energija, sukuriama materialūs objektai. Todėl materiją grynuoju pavidalu galima pavadinti latentine Aukščiausiosios Būtybės energija. Pagalvojus apie energiją, į galvą savaime ateina mintis apie energijos šaltinį. Pavyzdžiui, elektros energija mūsų sąmonėje neatskiriamai susijusi su ją gaminančia elektros jėga. Energija nėra savarankiška. Ją valdo aukštesnis pradas, gyvoji būtybė. Prisiminkime ugnį: ugnis išspinduliuoja dvi energijas – šviesą ir šilumą. Be ugnies nėra nei šviesos, nei šilumos. Žemesnioji ir aukštesnioji energijos taip pat randasi iš vieno šaltinio, kuriam žmogus turi daug vardų. Energijos šaltinis gali būti tik gyva būtybė, kurios sąmonė aprėpia visą būtį. Ta gyva būtybė – Aukščiausiasis Dievo Asmuo Śrī Kṛṣṇa, visų patraukliausias.

Aukščiausiąją gyvą būtybę – Absoliučią Tiesą *Vedos* vadina Bhagavānu („turingasis“). Bhagavānas yra pirminis visų energijų šaltinis. Šiandienos mokslininkų padarytas dviejų formų ribotos energijos atradimas tėra pirmas žingsnis ilgame mokslo pažan-

gos kelyje. Mokslas turi žengti toliau ir atrasti dviejų dalelių, arba atomų, kuriuos jie vadina materialiuoju ir antimaterialiuoju, šaltinį.

Kas yra antimaterialioji dalelė? Mes ši tą žinome apie materialias daleles, vadinamuosius atomus, o apie antimaterialiąsias neturime jokių žinių. Tačiau „Bhagavad-gītā“ pateikia labai aiškų antimaterialiosios dalelės aprašymą:

Antimaterialioji dalelė glūdi materialiam kūne, jos buvimas verčia kūną tolydžio kisti: vaiko kūnas virsta paauglio kūnu, paauglio kūnas virsta jaunuolio kūnu, jaunuolio kūnas virsta senio kūnu, galiausiai, kai materialus kūnas nukaršta ir tampa niekam nebetinkamas, antimaterialioji dalelė jį palieka ir persikelia į kitą.

Šis gyvame kūne vykstančių procesų aprašymas patvirtina mokslo padarytą atradimą apie dviejų energijos formų egzistavimą. Vienai iš šių energijų (antimaterialiajai dalelei) atsiskyrus nuo materialaus kūno, pastarasis tampa bevertis. Taigi antimaterialioji dalelė neabejotinai viršesnė už materialiąją.

Todėl dėl materialiosios energijos netekties neverta sielvartauti. Įvairūs jusliniai potyriai, tokie kaip šiluma ir šaltis, laimė ir sielvaratas, tėra vidinės materialiosios energijos sąveikos išraiška. Šie potyriai keičia vienas kitą tarsi metų laikai. Laikinai atsirandantys ir išnykstantys, šie su materialia sąveika susiję potyriai tik patvirtina, kad materialų kūną suformavusi materialioji energija yra žemesnė už gyvybės jėgą – *jīvos* energiją.

Išmintingas žmogus, kurio ramybės nedrumsčia laimė ir kančia ir kuris supranta, kad laimė ir kančia yra laikinos būsenos, sukeltos materialiosios energijos sąveikos, yra vertas sugrįžti į antimaterialųjį pasaulį, kuriame gyvenimas amžinas, sklidinasis nuolatinės palaimos ir žinojimo.

Čia kalbama apie antimaterialųjį pasaulį, taip pat užsimenama, kad jame nėra „sezoninių“ permainų. Antimaterialiajam pasauliui būdingas pastovumas, o gyvenimas jame nušviestas palaimos ir

absoluitaus žinojimo. Tačiau kalbėdami apie jį kaip apie „pasaulį“, turime nepamiršti, kad jo formų ir atributų įvairovė yra už mūsų materialaus patyrimo ribų.

Materialų kūną galima sunaikinti, jis kinta ir yra laikinas. Sunaikinamas, kintamas bei laikinas yra ir materialusis pasaulis. Antimaterialioji gyvybės jėga nesunaikinama, taigi ji yra amžina. Todėl patyrę mokslininkai atitinkamai apibrėžė materialiuju ir antimaterialiuju dalelių savybes – pirmosios yra laikinos, o antrosios – amžinos.

Dvi materijos formas atradusiems mokslininkams dar teks aiškintis, kokios yra antimaterijos savybės. Tačiau jau „Bhagavad-gītoje“ pateikiamas išsamus jų aprašymas. Šios vertingos informacijos pagrindu mokslininkai gali atlikti tolesnius tyrinėjimus.

Antimaterialioji dalelė yra mažesnė už mažiausią materialiąją. Ji yra tokia galinga, kad veikia visą materialų kūną. Antimaterialioji dalelė daug galingesnė už materialiąją, todėl jos neįmanoma sunaikinti.

Tai tik išanginė informacija apie antimaterialiąją dalelę. Toliau „Bhagavad-gītoje“ rašoma:

Mikroskopinė antimaterialioji dalelė įkalinta šiurkščiajame ir subtiliajame materialiuose kūnuose. Abu materialūs kūnai (šiurkštusis ir subtilusis) yra pasmerkti žūti, o maža antimaterialioji dalelė yra nesunaikinama ir amžina. Todėl, jei rūpi mūsų pačių gerovė, turime visą dėmesį skirti amžinajam gyvybės pradui.

Mokslas pasieks savo raidos viršūnę tada, kai materiją tyrinėjantys mokslininkai bus pajėgūs suvokti antimaterialiosios dalelės savybes ir išlaisvinti ją iš laikinų materialiuju dalelių apsuptyes. Šis išlaisvinimas ir bus mokslo pažangos kulminacija.

Mokslininkų prielaida apie tai, kad gali egzistuoti kitas, iš

PIRMAS SKYRIUS

antimateriųjų atomų sudarytas pasaulis ir kad materialiajam ir antimaterialiajam pasauliui susidūrus jie abu žus, teisinga tik iš dalies. Tokie susidūrimai vyksta nuolat: materialios dalelės žūva be paliovos, kiekvieną akimirką, o nematerialios dalelės siekia išsivadavimo. „Bhagavad-gītoje“ sakoma:

Nematerialioji dalelė, kitaip sakant, gyvoji būtybė, išjudina materialiąją dalelę. Jos neįmanoma sunaikinti. Kol nematerialioji dalelė glūdi materialiosios energijos darinyje, vadinamame šiurkščiuoju ir subtiliuoju kūnais, tol su kūnu ji sudaro gyvą visumą. Tarp dviejų dalelių vyksta nuolatiniai susidūrimai, tačiau nematerialioji dalelė dėl to nežūva. Niekas ir niekada – nei praeityje, nei dabar, nei ateityje – nematerialiosios dalelės nesunaikino ir nesunaikins.

Todėl teiginys, kad materialiojo ir antimaterialiojo pasaulių susidūrimas baigiasi abiejų pasaulių susinaikinimu, mūsų manymu, gali būti teisingas tik ribotos mokslininkų pateiktos antimaterijos apibrėžties kontekste. „Bhagavad-gītā“ atskleidžia pagrindines nesunaikinamos, antimaterialiosios dalelės savybes:

Mažiausioji ir neišmatuojama antimaterialioji dalelė yra nesunaikinama, nemari, amžina, o iš materiųjų dalelių sudarytas jos kalėjimas po tam tikro laiko yra sunaikinamas. Šis principas galioja ir materialiajam, ir antimaterialiajam pasauliams. Nereikia baimintis, antimaterialioji dalelė nežus – ji išliks ir po materiųjų pasaulių sunaikinimo.

Visa, kas sukurta, ilgainiui žūva. Ir materialus kūnas, ir materialus pasaulis buvo sukurti, todėl yra pasmerkti žūti. Antimaterialioji dalelė nebuvo sukurta, todėl ji negali būti ir sunaikinta. Šią mintį patvirtina ir „Bhagavad-gītā“:

Antimaterialioji dalelė, kitaip sakant, gyvybės jėga, nei gimė, nei buvo sukurta. Ji egzistuoja amžinai ir neturi nei pradžios, nei pabaigos. Ji nei sunaikinama, nei atkuriama. Ji egzistuoja amžinai,

ANTIMATERIALIEJI PASAULIAI

todėl yra seniausia iš seniausių, bet, nepaisant to, ji spinduliuoja neblėstančia jaunyste. Materialioji dalelė žūva, o antimaterialioji yra nemari ir nekintama.

Šios savybės būdingos ir antimaterialiajai visatai, ir antimaterialiajai dalelei. Materialioji visata yra periodiškai sunaikinama, o antimaterialioji – amžina ir bet kokiomis aplinkybėmis išlieka nepakitusi. Išsamiau apie tai pakalbėsime vėliau.

Iš „Bhagavad-gītos“ mokslininkai gali sužinoti ir tai, kad:

Mokytas žmogus, kuris žino, kad antimaterialioji dalelė nežūva, supranta ir tai, kad jos negalima sunaikinti jokiais būdais.

Branduolinės fizikos specialistas, naudodamas branduolinį ginklą, teoriškai gali sunaikinti materialųjį pasaulį, tačiau antimaterialiajam pasauliui nebaisūs jokie branduoliniai ginklai. Dar aiškiau antimaterialiąją dalelę apibūdina šios eilutės:

Antimaterialiosios dalelės nekerta joks ginklas, nedegina ugnis. Ji nesudrėksta, nenuvysta, neišdžiūva ir neišgaruoja. Ji nedaloma, nedegi ir netirpti. Ji amžina, todėl gali prasiskverbti į bet koki kūną ir iš jo išstrukti. Pagal prigimtį ji nekintama, todėl turi pastovias savybes. Antimaterialioji dalelė nepaaiškinama, nes jos savybės visiškai priešingos materialiosioms. Ji nekintama ir paprastu protu nesuvokiama. Todėl neverta sielvartauti dėl to, kas yra amžina ir antimaterialu.

Taigi „Bhagavad-gītā“ ir kita vedų literatūra aukščiausiąją energiją (antimaterialųjį pradą) traktuoja kaip gyvybės jėgą – gyvąją dvasią ir vadina *jīva*. Gyvybės prado neįmanoma sukurti vienokia ar kitočia tvarka sujungiant materijos pradus. Materijos pradų, kurie vadinami žemesniąja energija, yra aštuoni: 1) žemė, 2) vanduo, 3), ugnis, 4) oras, 5) eteris, 6) protas, 7) intelektas ir 8) ego. Be išvardintų pradų, dar egzistuoja gyvybės jėga – antimaterialusis pradus, vadinamas aukštesniąja energija. „Energijomis“ šie pradai

vadinami todėl, kad juos kontroliuoja ir valdo aukščiausioji gyvoji būtybė – Dievo Asmuo Kṛṣṇa.

Ilgą laiką materialistų žinios ribojosi pirmiau minėtais aštuoniais materijos pradais. Džiugu, kad jie igijo šios tokios pradinės informacijos apie antimaterialų pradžią ir antimaterialiąją visatą. Reikia tikėtis, kad ilgainiui jie suvoks antimaterialiojo pasaulio, kuriame materijos pradų nėra nė menkiausio pėdsako, svarbą. Jau pats žodis „antimaterialus“ byloja apie esminę jo savybę – tai visiškai priešingybė materijai.

Žinoma, antimaterialų pradžią aiškina ir teorinio spekuliatyviojo pažinimo šalininkai. Yra dvi pagrindinės spekuliatyvių mąstytojų grupės, jos laikosi skirtingų požiūrių, bet abu jie klaidingi. Viena grupė (vulgarieji materialistai) arba neigia antimaterialų pradžią, arba pripažįsta tik faktą, kad tam tikru laiko momentu (mirties akimirka) įvyksta materijos darinių dezintegracija. Kita grupė antimaterialų pradžią traktuoja kaip visiškai priešingybę materialiajam, sudarytam iš dvidešimt keturių elementų. Šios grupės atstovai vadinami *sāṅkhyaitais*. *Sāṅkhyaitai* itin nuodugnai tyrinėja ir analizuoja materijos elementus ir prieina galutinę išvadą, kad transcendentinis (antimaterialusis) pradai yra neaktyvus. Tačiau teorinio spekuliatyviojo pažinimo šalininkai susiduria su rimtais sunkumais, nes keldami spekuliatyvias prielaidas jie remiasi žemesniąja energija ir nepripažįsta informacijos iš aukštesnio šaltinio. Norint suvokti tikrąją antimaterialaus prado esmę būtina pakilti į transcendentinę aukštesniosios energijos lygmenį. *Bhakti-yoga* kaip tik ir yra šios aukštesniosios energijos praktinė išraiška.

Egzistuojant materialiu lygmeniu neįmanoma pasakyti, koks iš tikrųjų yra antimaterialusis pasaulis. Tačiau Aukščiausiasis Viešpats – materialiosios ir antimaterialiosios energijų valdovas – iš Savo besąlyginės malonės nužengia į materialų pasaulį ir suteikia mums išsamią informaciją apie antimaterialų pasaulį. Taip mes sužinome, koks jis yra, sužinome, kad *Aukščiausiasis Viešpats*

ir gyvosios būtybės kokybės požiūriu yra antimaterialūs. Vadinasi, nuodugniai ištyrinėję gyvasias būtybes galime susidaryti vaizdą ir apie Aukščiausiąjį Viešpatį. Kiekviena gyvoji būtybė yra individualus asmuo. Todėl aukščiausia gyvoji būtybė privalo būti aukščiausias asmuo. vedų literatūroje aukščiausias asmuo pagrįstai vadinamas Kṛṣṇa. „Kṛṣṇos“ vardas geriausiai atspindi Aukščiausiojo Viešpaties viršenybės sąvoką. Viešpats valdo tiek materialiąją, tiek antimaterialiąją energijas ir pati žodžio „Kṛṣṇa“ reikšmė nurodo, kad Jis yra aukščiausiasis valdovas. Ir „Bhagavad-gītoje“ Viešpats liudija:

Egzistuoja du pasauliai – materialusis ir antimaterialusis. Materialųjį pasaulį sudaro kokybės požiūriu žemesnė energija, o ją – aštuoni materijos pradaai. Antimaterialųjį pasaulį sudaro kokybiškai aukštesnė energija.

Ir materialiąją, ir antimaterialiąją energiją išspinduliuoja Aukščiausioji Transcendencija – Dievo Asmuo, todėl galima drąsiai teigti, kad Aš [Viešpats Kṛṣṇa] esu pirminė kūrimo ir naikinimo priežastis.

Kadangi dvi Viešpaties energijos (žemesnioji ir aukštesnioji) suteikia išreikštą pavidalą materialiajam ir antimaterialiajam pasauliams, Jį vadina Aukščiausia Absoliučia Tiesa. Viešpats Kṛṣṇa „Bhagavad-gītoje“ sako:

Arjuna, Aš esu aukščiausias transcendencijos pradas – nėra nieko viršesnio už Mane. Visa esamybė laikosi ant Mano energijų kaip perlai, suverti ant siūlo.

Ši tema nušviesta „Bhagavad-gītos“ puslapiuose dar prieš daugelį amžių iki antimaterijos pradų ir antimaterialiųjų pasaulių atradimo. „Gītoje“ nurodoma, kad jos filosofinės idėjos praeityje buvo perteiktos Saulės Dievui – viršiausiai saulės dievybei, o tai reiškia, kad „Bhagavad-gītos“ Tiesas Dievo Asmuo išdėstė gerokai ankščiau nei įvyko *Kurukṣetros* mūšis – mažų mažiausiai prieš

120 000 000 metų. Šiuolaikinis mokslas tik dabar atskleidė dalelę tu tiesų, kurios sukauptos „Bhagavad-gītoje“.

Užuominų apie antimaterialiosios visatos egzistavimą yra ir „Bhagavad-gītoje“. Turimi duomenys leidžia daryti abejonių nekeliančią prielaidą, kad antimaterialusis pasaulis yra antimaterialioje erdvėje ir jis „Bhagavad-gītoje“ vadinamas *Sanātana-dhāma* (amžinoji būtis).

Materialūs atomai sudaro materialųjį pasaulį, o antimaterialūs atomai – antimaterialųjį pasaulį su visais jo daiktiniais atributais. Antimaterialiajame pasaulyje gyvena antimaterialios gyvosios būtybės. Jame nėra negyvosios materijos. *Antimaterialiajame pasaulyje viskas gyva* ir jame viešpatauja Pats Dievas. Antimaterialiojo pasaulio gyventojai amžini, jų gyvenimą nušviečia amžinas žinojimas ir palaima. Kitaip sakant, jie pasižymi visomis Dievui būdingomis savybėmis.

Aukščiausia materialaus pasaulio planeta vadinama Satyaloka, arba Brahmalo. Šios planetos gyventojai turi nepaprastų gebėjimų. Viršiausia Brahmalo dievybė *Brahmā* yra pirma sukurtoji materialaus pasaulio būtybė. *Brahmā* yra tokia pati gyva būtybė, kaip ir visi mes, tačiau savo gebėjimais materialiajame pasaulyje jam niekas negali prilygti. *Brahmā* neturi tokių gebėjimų, kad galėtų susilyginti su Pačiu Dievu, tačiau jis priklauso tiesiogiai Dievui pavaldžių gyvųjų būtybių kategorijai. Ir Dievas, ir gyvosios būtybės yra antimaterialiojo pasaulio būtybės. Todėl tyrinėdami antimaterialiojo pasaulio sanklodą, t.y. kaip jis valdomas, kokiomis formomis reiškiasi, kas jo viršiausios dievybės, mokslininkai pasitarnautų visai žmonijai. Iš Vėdų literatūros šiuos klausimus išsamiausiai nagrinėja „Śrīmad-Bhāgavatam“. „Bhagavad-gītā“ yra įvadas į „Śrīmad-Bhāgavatam“. Šias dvi svarbias pažintines knygas turėtų nuodugniai išstudijuoti visi pasaulio mokslo žmonės. Iš jų galima pasisemti daug žinių, leisiančių paspartinti mokslo pažangą ir padaryti daug naujų atradimų.

Yra dvi aiškiai besiskiriančios žmonių kategorijos – transcendentalistai ir materialistai. Transcendentalistai semiasi žinių iš Vedų ir kitų autoritetingų šventraščių. Vedų literatūra mus pasiekė iš autoritetingų šaltinių – jas perteikė transcendentinės mokinių sekos atstovai. Mokinių seka (*paramparā*) minima ir „Bhagavad-gītoje“. Kṛṣṇa „Bhagavad-gītoje“ sako, kad prieš šimtus tūkstančių metų „Gita“ buvo žodžiu paskelbta viršiausiai saulės dievybei, saulės dievybė persakė jos tiesas savo sūnui vardu Manu, šiuolaikinės žmonijos protėviui. Manu, savo ruožtu, jos transcendentines tiesas perteikė sūnui karaliui Ikṣvāku – dinastijos, kurioje apsi-reiškė Dievo Asmuo Śrī Rāma, protėviui. Prieš penkis tūkstančius metų Viešpačiui Kṛṣṇai nužengus į Žemę, ši ilga mokymo perimamumo grandinė buvo nutrūkusi, todėl Kṛṣṇa iš naujo paskelbė „Bhagavad-gītā“ Arjunai – taip Arjuna tapo pirmuoju šio transcendentinio mokymo sekėju mūsų amžiuje. Taigi mūsų laikų transcendentalistai priklauso perimamumo tradicijai, kurios pradininkas yra Arjuna. Transcendentalistas semiasi tiesų apie materiją ir antimateriją pačiu patikimiausiu būdu – per mokinių seką ir taip išvengia daugybės rūpesčių, susijusių su materialistiniu tiriamuoju darbu.

Vulgarieji materialistai netiki antimaterialiųjų Dievo Asmens valdomų pasaulių egzistavimu. Dėl to, deja, juos galima tik užjausti, nors dažnai tai savaip labai gabūs, išsimokslinę ir daug pasiekę žmonės. Materialusis reiškinių pasaulis mokslininkams materialistams yra neįmenama mįslė, o apie antimateriją informacijos jie apskritai neturi. Todėl tai, kad mokslininkai materialistai palaipsniui žengia link atradimų, susijusių su antimaterialiojo pasaulio sfera, yra geras ženklas. Galbūt mokslininkai pasistūmės į priekį tiek, kad jiems pavyks surinkti išsamesnių duomenų apie antimaterialiųjų pasaulį, pasaulį, kuriame drauge su Savo tarnais (gyvosiomis būtybėmis) gyvena ir jo valdovas – Dievo Asmuo. Dievui tarnaujančios gyvosios būtybės kokybės požiūriu yra Jam lygios,

tačiau su Dievu jas sieja pavaldumą implikuojantys tarnystės ryšiai. Antimaterialiajame pasaulyje nėra skirtumo tarp pavaldinio ir valdovo – šie santykiai įkūnija tobulybę, juose nėra nė krislo žemiško pragmatizmo.

Esmingas materialaus pasaulio bruožas yra jo netvarumas. Remiantis „Bhagavad-gītos“ informacija, fizikų prielaida, kad materialiojo ir antimaterialiojo pasaulių susidūrimo atveju jie žus, tik iš dalies teisinga. Materialusis pasaulis – tai laikinas tam tikrų būties jėgų sąveikos rezultatas. Egzistuoja trys pamatinės būties jėgos (*guṇos*): *sattva* (dorybė), *rajas* (aistra) ir *tamas* (neišmanymas). Materialųjį pasaulį kuria *rajo guṇa*, jo tvarumą palaiko *sattvos guṇa*, o naikina *tamo guṇa*. *Guṇos* veikia visame materialiajame pasaulyje, todėl materialiojoje visatoje nuolat, kas valandą, kas minutę, kas sekundę, vyksta kūrimo, tvarumo palaikymo ir naikinimo procesai. Aukščiausioje materialiosios visatos planetoje Brahmalokoje taip pat viešpatauja šios būties *guṇos*, nors dėl *sattvos guṇos* dominavimo gyvenimo trukmė šioje planetoje, kaip sakoma, siekia net $4\,300\,000 \times 1000 \times 2 \times 30 \times 12 \times 100$ saulės metų. Nors Brahmalokos gyventojų gyvenimo trukmė labai ilga, ši planeta taip pat neamžina. Žemės gyventojų akimis Brahmalokoje gyvenimas trunka fantastiškai ilgai, tačiau vis tiek tai tik akimirka lyginant su amžinu gyvenimu nematerialiuosiuose pasauliuose. Neatsitiktinai kalbėdamas „Bhagavad-gītoje“ Viešpats Śrī Kṛṣṇa pabrėžia antimaterialiosios visatos – Savo buveinės svarbą.

Viešpats Krišna moko, kad prabėgus $4\,300\,000 \times 1\,000 \times 2 \times 30 \times 12 \times 100$ saulės metų visos materialiosios visatos planetos yra sunaikinamos. Kartu su materialiaisiais pasauliais žūva ir materialiojo pasaulio planetose gyvenančios gyvosios būtybės. Pagal prigimtį gyvoji būtybė yra antimateriali dalelė, tačiau, kol ji nepasiekia antimaterialiųjų pasaulių sferos užsiimdama antimaterialia praktika, tol materialiųjų pasaulių naikinimo metu ji kaskart bus naikinama ir priversta atgimti fiziniu pavidalu, kai iš naujo vyks mate-

rialiosios visatos kūrimas. Kitaip sakant, ji yra pasmerkta patirti nuolat besikartojančių gimimų ir mirčių kančias. *Po atsiskyrimo nuo materialiojo kūno į antimaterialiuosius pasaulius patenka tik tos gyvosios būtybės, kurios, turėdamos regimą fizinį pavidalą, pasirinko meilės tarnystę Dievo Asmeniui.* Nemirtingumą pasiekia tik tie, kurie užsiimdami antimaterialia praktika sugrįžta pas Dievą.

Kas yra antimateriali praktika? Antimateriali praktika – tai vaistai. Pavyzdžiui, susirgęs žmogus kreipiasi į gydytoją ir šis skiria vaistus, kurie padeda sergančiam pacientui visiškai pasveikti. Materializmas taip pat yra liga, todėl jos kamuojamas žmogus taip pat turėtų kreiptis konsultacijos į patyrusį gydytoją – transcendentalistą. Kokia liga kankina materialistą? Jis kenčia nuo nuolat besikartojančių gimimų, mirčių, ligų ir senatvės. Jei materialistas sutinka išeiti gydymo kursą, kurį pavadintume „sugrįžimu pas Dievą“, jam atsiveria galimybė patekti į antimaterialųjį pasaulį, kuriame jo laukia ne gimimas ir mirtis, o amžinas gyvenimas.

Materialiojo pasaulio sunaikinimas esti dvejopas. Dalinis naikinimas vyksta kas $4\,300\,000 \times 1\,000$ saulės metų, t.y. pasibaigus dienai aukščiausioje materialiojo pasaulio planetoje Brahmalokoje. Dalinio naikinimo metu Brahmaloka ir kitos aukščiausios planetos nežūva, tačiau $4\,300\,000 \times 1\,000 \times 2 \times 30 \times 12 \times 100$ saulės metų trunkančio laikotarpio pabaigoje visas regimas kosminis pasaulis įsilieja į antimaterialųjį kūną, iš kurio randasi ir įgyja išreikštą pavidalą ir į kurį po sunaikinimo įsilieja materijos pradai. Per milijonišką atstumą nuo antimaterialiojo pasaulio nutolęs materialusis pasaulis yra nesunaikinamas. Jis suima į save materialųjį pasaulį. Visai gali būti, kad materialiojo ir antimaterialiojo pasaulio susidūrimas, apie kurį kalba mokslininkai, kada nors įvyks. Jei jis iš tikrųjų įvyktų, materialusis pasaulis būtų sunaikintas, tačiau antimaterialiųjų pasaulių sunaikinti neįmanoma. *Amžinai egzistuojantis antimaterialusis pasaulis mokslininkui materialistui yra neregimas. Mokslininkas tik žino, kad jo būtis grindžiama priešingais dėsniais nei*

tie, kuriais grindžiama gunų valdomo materialiojo pasaulio būtis. Išsamios informacijos apie antimaterialiąją visatą galima pasisemti tik iš visiškai patikimų ir autoritetingų šaltinių, kitaip sakant, iš pasiekusių išvadavimą ir iki galo pažinusiųjų dėsnius, kuriais grindžiamas antimaterialiojo prado egzistavimas. Ši informacija žodžiu perteikiama tik nuolankiam Dievo Asmens mokiniui.

Vedų tiesas savo širdyje išgirdo Brahmā – pirma gyvoji būtybė materialiojoje kūrinijoje. Vėliau Brahmā perteikė jas išminčiui Naradai Muniui. Lygiai taip Dievo Asmuo Śrī Kṛṣṇa žodžiu paskelbė „Bhagavad-gītā“ viršiausiai saulės dievybei Vivasvānui, o kai mokinių seka, kuria *Vedos* buvo perduodamos iš lūpų į lūpas, nutrūko, Viešpats Kṛṣṇa pakartojo „Bhagavad-gītā“ Arjunai *Kurukṣetros* mūšio lauke. Prieš mūšį, norėdamas išgirsti iš Śrī Kṛṣṇos transcendentinį mokymą, Arjuna imasi mokinio ir klausytojo vaidmens. Siekdamas išsklaidyti visas galimas šio pasaulio vulgariųjų materialistų abejones Arjuna pateikė Kṛṣṇai svarbiausius klausimus, o Kṛṣṇa atsakė į juos taip, kad Jo žodžius suprastų bet kuris pasaulietis. Viešpaties Śrī Kṛṣṇos autoritetingo žodžio nepripažįsta tik tie, kuriuos yra apakinęs materialaus pasaulio spindesys. *Norintysis nuoduogniai pažinti antimaterialųjį pasaulį turi būti visiškai tyras širdimi ir veiksmais.* *Bhakti-yoga* – tai išsami moksliskai pagrįsta transcendentinė praktika, tinkama tiek naujokui, tiek ir dvasios aukštumų pasiekusiam jogui.

Materialusis pasaulis tėra blankus antimaterialiojo pasaulio šešėlis. „Bhagavad-gītos“ tekstuose pasakojama apie antimaterialųjį pasaulį, ir išmintingas žmogus, tyras širdimi ir veiksnu, iš jų pasisems svarbiausių žinių. Toliau paminėsime keletą svarbesnių dalykų:

Viršiausia antimaterialiojo pasaulio dievybė yra Śrī Kṛṣṇa. Čia Jis gyvena Savo pirmapradžiu pavidalu ir daugybe visaverčių skleidinių. Pirmapradį Asmenį ir Jo visaverčius skleidinius galima pažinti tik per antimaterialiąją praktiką, plačiai žinomą kaip *bhakti-*

yoga – dvasinė tarnystė. Dievo Asmuo – Aukščiausioji Tiesa, visuminis antimaterialusis pradas. Materialusis ir antimaterialusis pradai yra Jo asmeniniai skleidiniai. Jis yra tarytum medžio šaknys. Laistant medžio šaknis vandens savaime gauna ir šakos, ir lapai. Lygiai taip garbinant Dievo Asmenį Śrī Kṛṣṇą *bhaktui* savaime, be jokių materialių pastangų iki menkiausių smulkmenų atsiveria materialiujų pasaulių esmė ir širdyje jis pajunta pasitenkinimą. Tokia „Bhagavad-gītos“ paslaptis.

Norint patekti į antimaterialiuosius pasaulius metodai, kuriais naudojasi materialistai, yra visiškai netinkami. Lengviausias būdas individualiajai gyvajai būtybei patekti į antimaterialųjį pasaulį – užsiimti antimaterialia praktika čia, materialiajame pasaulyje. Tačiau tikriems materialistams, pasikliaujantiems ribotomis eksperimentinių tyrimų galimybėmis, teorinėmis spekuliacijomis ir materialistiniu mokslu, patekti į antimaterialųjį pasaulį labai sunku. Vulgarieji materialistai gali bandyti nukeliauti į antimaterialųjį pasaulį leisdami į kosminę erdvę erdvėlaivius, palydovus, raketas, tačiau taip jie nepriartės net prie materialiujų planetų, esančių aukštesnėse materialiojo pasaulio sferose, o ką jau kalbėti apie planetas, esančias antimaterialiajame pasaulyje, besidriekiančiame labai toli nuo materialios visatos. Net mistines galias tobulai įvaldžiusiems jogams nelengva patekti į antimaterialią sferą. Jogos meistrai, mistinėmis galiomis valdantys materialiaame kūne glūdinčią antimaterialiąją dalelę, panorėję gali palankiu momentu palikti materialųjį kūną ir patekti į antimaterialiuosius pasaulius pro specialų kanalą, jungiantį jį su materialiaisiais pasauliais. Tai atlikti pajėgūs jogai taiko „Bhagavad-gītoje“ nurodytą metodą:

Pažinusieji Transcendenciją pasiekia antimaterialųjį pasaulį palikdami materialųjį kūną *uttarāyanos* laikotarpiu, kai Saulė krypsta į šiaurę, arba palankiu metu, kai atmosferą valdo ugnies ir šviesos dievybės.

Kosminio pasaulio reikalus tvarkyti paskiriamos įvairios dievybės – didžiulius įgaliojimus turintys pareigūnai. Mintis apie tai, kad ugnį, elektros energiją, orą, dieną, naktį ir kitus reiškinius asmeniškai valdo pusdieviai, neišmanėliams, nesuvokiantiems kosmoso valdymo sudėtingumo, kelia juoką. Tačiau tobulumą pasiekti jogai žino, kaip laimėti šių nematomų materialių reikalų tvarkytojų prielankumą ir, kai ateina palankus metas įžengti į antimaterialiąją visatą ar aukštutines materialaus pasaulio planetas, su jų palaiminimu savo valia palieka materialųjį kūną. Aukštutinėse materialiojo pasaulio planetose *jogai* mėgaujasi patogesniu ir malonesniu gyvenimu šimtus tūkstančių metų, bet gyvenimas jose netrunka amžinai. Trokštantys amžino gyvenimo pasitelkia į pagalbą mistines galias ir įžengia į antimaterialiąją visatą tam tikru palankiu momentu, kurį nustato kosminius reikalaus tvarkantys pusdieviai, nematomi vulgariajam materialistui, gyvenančiam šioje žemiausio lygio planetoje, kurią vadiname Žeme.

Jei žmogus nėra jogas, bet palankiu metu miršta dėl savo dorinųjų darbų – aukojimų, labdarybės, asketiškų žygių, etc., po mirties jis patenka į aukštutines planetas, bet vėliau yra priverstas sugrįžti į šią planetą [Žemę]. Jis iškeliauja vadinamuoju *dhūmos* (tamsusis) laikotarpiu, kai dyla mėnulis arba kai saulė krypsta į pietus.

Apibendrinant galima pasakyti, kad norinčiam patekti į antimaterialųjį pasaulį „Bhagavad-gītā“ rekomenduoja rinktis dvasinę tarnystę – antimaterialią praktiką. Pasak išmanančių transcendentalistų, dvasinę tarnystę pasirinkusiųjų pastangas patekti į antimaterialų pasaulį būtinai apvainikuos sėkmė. Nors Viešpaties Kṛṣṇos *bhaktai* susiduria su įvairiomis kliūtimis, jie lengvai jas įveikia, nes nesiblaškydami žengia bhaktų transcendentalistų nubrėžtu keliu. Nuosekliai į svarbiausią gyvenimo kelionės tikslą – antimaterialiąją Dievo karalystę žengiančių *bhaktų* transcendentalistų niekas neišmuša iš vėžių. Kas pasirinko sėkmę garantuojantį dvasinės tarnys-

tės kelią, kuris veda į antimaterialiąją visatą, tas niekada nenusivils ir nepasijus apgautas. Pasirinkus dvasinę tarnystę, arba *bhakti-yogą*, kaip vienintelę dvasinės praktikos formą, be vargo pasiekiami visi rezultatai, kuriuos gali suteikti *Vedų* studijos, aukojimai, kūno tramdymas ir labdaringa veikla.

Todėl *bhakti-yoga* yra pats parankiausias metodas visiems. Jo praktika dar labiau supaprastino ir geležies amžiui pritaikė Pats Viešpats Kṛṣṇa, kuris apsireiškė Bengalijoje iškiliausiu, dosniausiu bei maloniausiu Savo išikūnijimu – Śrī Caitanya (1486–1534) ir visoje Indijoje populiarino *saṅkīrtanos* judėjimą (giedojimas, šokimas ir Dievo vardų kartojimas). Viešpaties Caitanyos malone, *bhakti-yogos* pagrindus nesunku įsisavinti. Jos praktika išsklaido nuogaštavimus, numalšina širdį veriantį materialų skausmą ir ją užlieja transcendentinė palaima.

Penktasis „Brahma-saṁhitas“ skyrius aprašo įvairias materialiojo pasaulio planetas. „Bhagavad-gītoje“ taip pat nurodoma, kad šimtuose tūkstančių materialijų visatų yra daugybė planetų sistemų ir kad visos šios visatos drauge sudaro vos dalį (vieną ketvirtąją) Dievo kuriamosios energijos. Didžioji dalis (trys ketvirtosios) Viešpaties kuriamosios energijos tenka dvasiniam pasauliui, kuris vadinamas *para-vyoma* arba *Vaikuṅṭhaloka*. Galbūt šią „Brahma-saṁhitas“ ir „Bhagavad-gītos“ informaciją kada nors patvirtins ir antimaterialiojo pasaulio egzistavimą tyrinėjantys mokslininkai materialistai.

Dar vienas 1960 m. vasario 21 d. spaudos pranešimas iš Maskvos skelbia:

Gera žinoma Rusijos astronomijos profesorius Borisas Vorontsov-Veliaminovas teigia, kad visatoje turėtų egzistuoti nesuskaitoma daugybė planetų, kuriose gyvena protaujančios būtybės.

Rusijos astronomo žodžiai patvirtina šią „Brahma-saṁhitas“ informaciją:

PIRMAS SKYRIUS

*yasya prabhā prabhavato jagand-aṅḍa-koṭi-
koṭiṣv aśeṣa-vasudhādi-vibhūti-bhinnam
tad Brahmā niṣkalam anantam aśeṣa-bhūtaṁ
govindam ādi-puruṣaṁ tam ahaṁ bhajāmi*
[„Brahma-saṁhita“ 5.40]

Pasak šios „Brahma-saṁhitos“ citatos, egzistuoja ne tik nesuskaitoma daugybė planetų, kaip sako rusų astronomas, bet *nesuskaitoma daugybė visatų*. Nesuskaitomos daugybės visatų ir planetų šaltinis yra Brahmano švytėjimas, kurį skleidžia transcendentinis *Mahā-Viṣṇu* kūnas, o Mahā-Viṣṇu garbina pats Brahmā – viršiausia mūsų visatos dievybė.

Rusijos astronomas taip pat teigia, kad šios planetos (o jų, kaip manoma, yra ne mažiau kaip šimtas milijonų) yra gyvenamos. „Brahma-saṁhitoje“ nurodoma, kad kiekvienoje iš nesuskaitomos daugybės visatų yra nesukaitoma daugybė planetų.

Astronomui antrina biologijos profesorius Vladimiras Alpatovas, kuris mano, kad kai kuriose iš anksčiau minėtų planetų išsivystimo lygis atitinka išsivystymo lygį Žemėje. Pranešime iš Maskvos toliau sakoma:

Gali būti, kad tose planetose klesti panaši į Žemės biologinė gyvybė. Chemijos mokslų daktaras Nikolajus Žirovas, kalbėdamas apie šių planetų atmosferą, pabrėžė, kad, pavyzdžiui, marsietis galėtų puikiausiai prisitaikyti ir normaliai egzistuoti žemos organizmo temperatūros sąlygomis. Jo manymu, Marso atmosferos dujų sudėtis yra visiškai tinkama gyventi prie jos prisitaikiusioms būtybėms.

Organizmų gebėjimas prisitaikyti prie įvairių planetų gyvenimo sąlygų „Brahma-saṁhitoje“ apibūdinamas sąvoka *vibhūti bhinnam*. Kitaip sakant, kiekviena planeta nesuskaitomoje daugybėje visatų turi savitą atmosferą, o gyvosios būtybės įvairiose planetose yra

daugiau pasiekusios mokslo, psichinių galių ar kitose srityse, atsižvelgiant į geresnes ar blogesnes gyvenimo sąlygas jose. *Vibhūti* reiškia „specifiniai gebėjimai“, o *bhinnam* – „įvairūs“. Kosminę erdvę tyrinėjantys ir mechaninėmis priemonėmis į kitas planetas mėginantys nukeliauti mokslininkai turėtų suvokti, kad prie Žemės atmosferos prisitaikę organizmai negali egzistuoti kitos planetos sąlygomis. Todėl žmogaus bandymai pasiekti mėnulį, Saulę ar Marsą yra beprasmiški – šiose planetose visiškai kitokia atmosfera. Vis dėlto nukeliauti į kitą planetą pasikliaunant savo jėgomis yra įmanoma, tačiau tik tam tikru būdu transformavus mąstymą. Protas yra materialaus kūno branduolys. Laipsnišką materialaus kūno vystymąsi lemia mąstymo pokyčiai. Kūno struktūros pasikeitimas, pavyzdžiui, kai vikšras virsta drugeliu arba kai šiuolaikinė medicina vyrą paverčia moterimi (ir atvirkščiai), didesniu ar mažesniu laipsniu priklauso nuo mąstymo pokyčių.

„Bhagavad-gītā“ sako, kad, jei mirdamas žmogus sutelkia mintis į Dievo Asmens Śrī Kṛṣṇos paveikslą ir nusimeta kūną galvodamas apie Jį, jis išsyk patenka į dvasinę antimaterialiojo pasaulio būtį. Tai reiškia, kad kiekvienas, kuris laikydamasis nustatytų dvasinės tarnystės taisyklių išmoksta perkelti mintis nuo materijos į dvasinį Dievo paveikslą, be vargo pasiekia Dievo karalystę antimaterialiajame pasaulyje. Tai neabejotinas faktas.

Lygiai taip ir žmogus, norintis patekti į bet kurią kitą materialaus pasaulio planetą, gali įgyvendinti savo norą kai tik palieka savo esamą kūną (t.y. po mirties). Taigi norint nukeliauti į Mėnulį, Saulę ar Marsą tereikia atlikti tam tikrus šiam tikslui pasiekti skirtus veiksmus. Ši teiginį patvirtina „Bhagavad-gītā“:

Į ką mirties akimirka žmogus medituoja, į ką yra pasinėręs mintimis palikdamas kūną, tą po mirties ir pelno.

Mahārāja Bharata visą gyvenimą griežtai tramdė kūną, tačiau mirties akimirka pagalvojo apie elnią ir po mirties tapo elniu. Tačiau jis

išlaikė ankstesniame gyvenime turėtą aiškia sąmonę ir suprato savo klaidą. *Svarbu suvokti, kad mūsų mintis mirties akimirka nulemia viso gyvenimo darbai.*

Trisdešimt antro „Śrīmad-Bhāgavatam“ skyriaus trečioji giesmė taip aprašo kelionę į Mėnulį:

Apie Dievo karalystę jokios informacijos neturintys materialistinės mąstysenos žmonės kraustosi iš proto dėl materialių turtu, šlovės ir garbinimo. Rūpintis šeimos, taip pat visuomenės bei valstybės gerove materialistus skatina savanaudiškumas. Trokštamus tikslus jie pasiekia materialia veikla. Materialistai mechaniškai atlieka nustatytąsias apeigines pareigas, nes atliekant apreikštųjų šventraščių nustatytus aukojimus jiems svarbiausia pelnyti Pitų (protėviai) ir pasaulio valdytojų pusdievių prielankumą. Silpnybę apeiginei ir aukojimų praktikai jaučiančios sielos po mirties patenka į Mėnulį. Atsidūrusios Mėnulyje jos gali mėgautis *soma-rasa* (dangiškas svaisis gėrimas). Viršiausioji dievybė Mėnulyje – pusdievis Candra. Aplinkos ir gyvenimo sąlygos Mėnulyje yra kur kas geresnės nei čia, Žemėje. Jei Mėnulį pasiekusi siela nepasinaudoja galimybe patekti į aukštesnes planetas, ji degraduoja ir yra priversta sugrįžti į Žemę ar į ją panašią planetą. Nors materialistiški žmonės turi visas galimybes pasiekti aukščiausią planetų sistemą, regimo kosminio pasaulio naikinimo metu jie vis tiek neišvengiamai žūva.

Reikia pasakyti, kad dvasiniame pasaulyje, *para-vyomoje*, yra begalinė daugybė planetų sistemų ir Vaikuṅṭhomis vadinamų planetų. Vaikuṅṭhos – tai dvasinės Viešpaties vidinės energijos sukurtos planetos. Jos sudaro tris, o materialiosios planetos (išorinė energija) – vieną ketvirtadalį visų planetų. Vargšas materialistas stengiasi gerinti gyvenimą mūsų planetoje politinėmis priemonėmis, tačiau nesuvokia, kad ši planeta yra menka Dievo kūrinijos dalelė. Ką ten Žemė, jei pati visata su nesuskaitoma daugybe po galaktikas pasklidusių planetų *Vedų* lyginama su garstyčių sėkla pilname garstyčių sėklų maiše. Tačiau vargšas materialistas planuoja patogiai išsikur-

ti šioje planetoje ir perniek švaisto savo brangią energiją tam, kas iš anksto yra pasmerkta. Užuoat švaisčius laiką rizikingai komerciškai veiklai, jam vertėtų vadovautis principu – „kuklus gyvenimas – tauri, dvasinė sąmonė“ ir tokiu būdu atsikratyti nesibaigiančių materialių rūpesčių.

Jei materialistas nori patogesnio materialaus gyvenimo, jis gali nukeliauti į planetas, kuriose patirs kur kas didesnius materialius malonumus nei Žemėje. Tačiau geriausia išeitis – rengtis palikus kūną sugrįžti į dvasinį pasaulį. Jei vis dėlto žmogus nenori atsakyti patogaus materialaus gyvenimo, jis gali nukeliauti į kitas materialiojo pasaulio planetas pasitelkęs į pagalbą *yogos* galias. Erdvėlaiviai, kuriais keliauja astronautai, tam tikslui netinka – tai vaikiški žaisliukai.

Aṣṭāṅga-yogos sistema taip pat yra materialinė, nes moko valdyti oro srautus fiziniame kūne. Dvasios kibirkštis (siela) plauko kūne cirkuliuojančiuose oro srautuose. Įkvėpimas ir iškvėpimas – tai oro bangos, kuriose laikosi siela. Taigi ši jogos sistema yra materialistinis oro valdymo menas, kuriuo siekiama nukreipti jį iš pilvo į bambos sritį, iš krūtinės – į raktikaulius, iš raktikaulių – į akių obuolius, toliau – į smegenėles, o iš jų – į bet kurią pageidaujamą planetą. Mokslininkai materialistai gali apskaičiuoti oro ir šviesos sklidimo greitį, tačiau žinių, koku greičiu veikia protas ir intelektas, jie neturi. Patirtis mums visiems leidžia įsivaizduoti, koks yra minties greitis, nes mintimis per sekundę galime persikelti už šimtų tūkstančių kilometrų. Intelektas yra aukštesnis už protą pradas, o siela – aukštesnė ir už intelektą. Siela, kitaip nei protas ir intelektas, yra ne materijos elementas, o dvasia, arba antimaterija. Siela šimtus tūkstančių kartų iškilesnė ir galingesnė už intelektą. Todėl mums telieka įsivaizduoti, kokį greitį siela pasiekia keliaudama iš vienos planetos į kitą. Nereikia nė sakyti, kad sielai nereikalingos jokios materialios transporto priemonės – ji keliauja pati, savo jėgomis.

Žmogišką veidą praradusi civilizacija, kurios svarbiausi bruožai – valgis, miegas, baimė ir jusliniai malonumai, taip supainiojo šiuolaikinį žmogų, kad jis pamiršo apie sielos galią. Kaip mes jau sakėme, siela – tai dvasios kibirkštis, skleidžianti akinamą švytėjimą, kuris daugybę kartų ryškesnis ir galingesnis už Saulę, Mėnulį ir elektros energiją. Žmogaus gyvenimas nieko vertas, jei žmogus nesuvokia savo tapatybės su siela. Viešpats Caitanya su savo mokiniumi Nityānanda nužengė į Žemę, kad išgelbėtų civilizaciją nuo žmogiškojo veido praradimo.

„Śrīmad-Bhāgavatam“ pasakoja ir apie tai, kaip jogui nukeliauti į kitas visatos planetas. Egzistuoja didelė tikimybė, kad gyvybės jėgą pakėlus į smegenėles, ji išsiverš pro vadinamąją septintąją gyvybės jėgos orbitą – akis, nosį, ausis, etc. Tačiau *yogai* gali blokuoti šias angas visiškai sustabdydami oro judėjimą. Sustabdęs orą *yogas* sutelkia savo gyvybės jėgą vidurinėje pozicijoje, tarp antakių, ir mintyse renkasi planetą, į kurią norėtų patekti išėjęs iš kūno. Dabar jis sprendžia, kur keliaus – į Kṛṣṇos buveinę transcendentinėse Vaikunṭhos planetose, iš kurių jam nereikės leistis į materialųjį pasaulį, ar į aukštutines materialios visatos planetas. Tikras jogas gali laisvai pasirinkti ir viena, ir kita.

Tikram jogui, kuris sėkmingai įvaldė metodiką, leidžiančią palikti kūną visiškai aiškia sąmone, nukeliauti iš vienos planetos į kitą lygiai taip pat paprasta, kaip mums nueiti parduotuvę. Kaip jau kalbėta, materialus kūnas tėra amžinosios sielos drabužis. Protas ir intelektas – tai vidinis sielos apvalkalas, o šiurkštusis iš žemės, vandens, oro, etc. sudarytas kūnas – išorinis sielos apvalkalas. Todėl bet kuri pažengusi siela, per jogos praktiką pažinusi save bei materijos ir dvasios savitarpio ryšį, gali nusimesti šiurkštųjį sielos apvalkalą. Savo malone Dievas suteikė mums visišką laisvę. Viešpats mums yra labai maloningas, todėl mes galime gyventi bet kurioje norimoje materialiojo ar dvasinio pasaulio planetoje. Tačiau piktnaudžiaujantis šia laisve yra priverstas nusileisti į materialųjį

pasaulį ir patirti čia trejopas nelaisvo gyvenimo kančias. Sielos kančias materialiajame pasaulyje, kurias, beje, ji pati pasirinko, vaizdingai perteikė Miltonas savo poemoje „Prarastas rojus“. Tačiau siela gali laisva valia rinktis ir kitą išeitį – atgauti prarastą rojų ir sugrįžti namo pas Dievą.

Lemiamą mirties akimirką žmogus gali sutelkti gyvybės jėgą tarp antakių ir nuspręsti kur keliaus. Kas nori nutraukti ryšius su materialiu pasauliu, tas akies mirksiu gali nuskrieti į transcendentinę Vaikuṅṭhą ir gyventi ten grynai dvasiniu, prie dvasinės atmosferos pritaikytu kūnu. Reikia paprasčiausiai užsinerėti palikti subtiliu ir šiurkščiu pavidalais besireiškiančių materialųjį pasaulį, perkelti gyvybės jėgą į viršutinę kaukolės sritį ir išeiti iš kūno pro aną kaukolėje, vadinamą *brahma-randhrą*. Tai yogos praktikos tobulumo viršūnė.

Žinoma, žmogus yra apdovanotas laisva valia ir, jeigu laisva valia jis apsisprendžia nesiekti išsivadavimo iš materialiojo pasaulio, jis turi galimybę tapti *brahma-pāda* (užimti Brahmos postą), apsilankyti Siddhalokoje – planetose, ku riose gyvena nepaprastų materialių galių turinčios būtybės, valdančios sunkio jėgą, erdvę, laiką etc. Norint apsilankyti aukštutinėse materialios visatos planetose, išsivaduoti tereikia iš šiurkščiosios materijos (fizinio kūno), o protas ir intelektas (subtilioji materija) tam nesudaro kliūčių.

Dirbtiniai palydovai ir mechaninės kosminio susisieki mo priemonės niekada nenuskraidins žmogaus į tolimas planetas. Net ir plačiai išreklamuotoji kelionė į Mėnulį žmogui neįgyvendinama, nes, kaip minėta, aplinkos sąlygos aukštutinėse planetose skiriasi nuo aplinkos sąlygų čia, Žemėje. Kiekvienoje planetoje yra specifinės aplinkos sąlygos, todėl norint nukeliauti į kurią nors materialios visatos planetą, reikia turėti būtent tos planetos aplinkai pritaikytą materialų kūną. Pavyzdžiui, norint iš Indijos vykti į Europą, kur visai kitos klimatinės sąlygos, reikia atitinkamai apsirengti, o norint nukeliauti į Vaikuṅṭhos planetas reikia pakeisti esamą kūną.

Nukeliauti į aukštutines materialias planetas galima išlaikant savo subtilųjį drabužį, kurį sudaro protas, intelektas ir ego, bet šiurkščiojo drabužio, kurį sudaro žemė, vanduo, ugnis etc., būtina atsikratyti. Norint nukeliauti į transcendentinę planetą reikia subtilųjį ir šiurkštųjį kūnus pakeisti dvasiniu, *nes į dvasinį pasaulį patenkama tik tai turint grynai dvasinį kūną*. Kūnas savaime pasikeičia mirties akimirka, jei to nori pats žmogus. Tačiau mirties metu šis noras kyla tuomet, jei jis puoselėjamas visą gyvenimą, nes „kur jūsų lobis, ten ir jūsų širdis“. Toliau bendrais bruožais nusako ma praktika, leidžianti *pasirengti nesunkiai įgyvendinamai kelionei į antimaterialiąsias Vaikuṅṭhos planetas, kur nėra gimimo, senatvės, ligų ir mirties*.

Bendrieji principai (skatinamieji):

1. Rimtas pretendentas turi pasirinkti tikrą dvasinį mokytoją ir išeiti moksliskai pagrįstą pasirengimo kursą. Juslės yra materialios ir Transcendencijos jomis pažinti neįmanoma. Todėl jas būtina sudvasinti per nustatytą praktiką dvasiniam mokytojui vadovaujant;
2. Pasirinkęs tikrą dvasinį mokytoją mokinys gauna išventinimą. Išventinimas žymi dvasinio mokymo pradžią;
3. Mokinys turi būti pasiryžęs visokeriopai pasitarnauti dvasiniam mokytojui. „Bhagavad-gītā“, „Vedantā“, „Śrīmad-Bhāgavatam“, Upaniṣadas ir kitus šventraščius nuodugniai išstudijavęs dvasinis mokytojas yra dvasiškai susivokusi ir glaudų ryši su Aukščiausiuoju Viešpačiu užmezgusi siela. Dvasinis mokytojas – skaidrus tarpininkas, vedantis stropų mokinių į Vaikuṅṭhas. Dvasinio mokytojo noras mokiniui turi būti įstatymas, nes jo palankumas labai paspartina mokinio tobulėjimą;
4. Protingas mokinys, siekdamas išsklaidyti savo abejones, pateikia dvasiniam mokytojui protingus klausimus. Dvasinis mokytojas nurodo mokiniui kelią vadovaudamasis ne savo užgai-

domis, o jį nuėjusių dvasios autoritetų priesakais. Dvasios autoritetų vardai nurodyti šventraščiuose ir mokiniui reikia tiesiog jais sekti dvasinio mokytojo vadovaujamam. Dvasinis mokytojas niekada neiškrypsta iš autoritetų nurodyto kelio;

5. Mokinys turėtų visada stengtis sekti didžiųjų išminčių, praktikavusių šį metodą ir susilaukusių sėkmės, pėdomis. Tai turėtų tapti jo gyvenimo *motto*. Mokinys turi ne paviršutiniškai imituoti didžiuosius išminčius, o nuoširdžiai, atsižvelgdamas į laiką ir aplinkybes jais sekti;
6. Mokinys turi būti pasiryžęs keisti savo įpročius pagal autoritetų šaltinių reikalavimus. Norėdamas pelnyti Viešpaties prielankumą, jis kaip ir Arjuna turi būti pasiryžęs atsisakyti tiek juslinių malonumų, tiek juslių neigimo;
7. Mokinys turi gyventi dvasinėje aplinkoje;
8. Jis turi pasitenkinti tuo, kas būtina, ir nekaupiti turto daugiau negu reikia kukliai gyventi;
9. Jis turi pasninkauti nustatytomis dienomis – vienuoliktą pilnėjančio ir dylančio Mėnulio dieną;
10. Jis turi reikšti pagarbą banjanmedžiams, karvėms, mokytiems *brahmanams* ir *bhaktams*;

Tai pirmieji laipteliai į dvasinę tarnystę. Ilgainiui būtina pradėti vykdyti kitus, draudžiamojo pobūdžio reikalavimus:

11. Vengti nusižengimų praktikuojant dvasinę tarnystę ir kartojant šventuosius vardus;
12. Vengti dažno bendravimo su nebhaktais;
13. Riboti mokinių skaičių. Kitaip sakant, pirmųjų dvylikos taisyklių sėkmingai besilaikantis mokinys pats gali tapti dvasiniu mokytoju, lygiai kaip moksleivis gali tapti nedidelės klasės seniūnu;
14. Nesidėti labai mokytu, kartojant knygoje perskaitytas mintis. Jis

turi gerai išmanyti būtiniausius raštus ir nesiekti paviršutiniškos enciklopedinės erudicijos;

15. Vykdydamas minėtuosius keturiolika reikalavimų mokinys išlaiko dvasios pusiausvyrą net didžiausių išbandymų metu – tiek ką nors praradęs, tiek įgijęs;
16. Pakilęs vienu laipteliu aukščiau mokinys jau nebesaplidžia sielvartui ir iliuzijoms;
17. Jis nesišaipto nei iš kitų religijos ir garbinimo formų, nei iš Dievo Asmens ar Jo *bhaktų*;
18. Jis nesitaiksto su šventvagiškais kalbomis prieš Viešpatį ir Jo *bhaktus*;
19. Jis nesivelia į pokalbius apie vyro ir moters santykius ir tuščias kalbas apie kitų šeiminius reikalus;
20. Jis stengiasi nesukelti nei fizinio, nei dvasinio skausmo jokiai gyvajai būtybei, kad ir kas ji būtų.

Iš minėtų dvidešimties pirmieji trys skatinamojo pobūdžio reikalavimai rimtam mokiniui yra privalomi ir patys svarbiausi.

Rimtų ketinimų turintis mokinys turėtų vykdyti dar keturiasdešimt keturis reikalavimus, tačiau Viešpats Caitanya, atsižvelgdamas į šiuolaikinio gyvenimo sąlygas, išrinko penkis svarbiausius.

1. *Bendrauti su bhaktais*. Bendrauti su *bhaktais* reiškia atidžiai jų klausytis, pateikti svarbius klausimus, vaišinti juos, jiems aukoti ir priimti iš jų vaišes bei aukas.
2. *Kartoti šventą Viešpaties vardą bet kokiomis aplinkybėmis*. Viešpaties vardo kartojimas – nesudėtingas ir visiems prieinamas dvasinio susivokimo metodas. Viešpats turi nesuskaitomą daugybę vardų; kartoti galima bet kurį iš jų ir bet kada. Taip pat svarbu kartojant nedaryti nusižengimų. Kartojant transcendentinius vardus galimi dešimt nusižengimų – jų būtina kiek įmanoma vengti, tačiau, kad ir kas nutiktų, svarbiausia nesiliauti kartojus Viešpaties vardą.

3. Klausytis transcendentinių „Śrīmad-Bhāgavatam“ pasakojimų. Jų klausytis galima per viešas tikrų *bhaktų* paskaitas arba skaitant autoritetingus „Bhagavatam“ vertimus.
4. *Apsigyventi Viešpaties Kṛṣṇos gimtinėje – Mathuroje arba Mathurā* paversti savo namus įrengus juose Viešpaties Dievybę, kurią gavę dvasinio mokytojo išventinimą garbintų visi šeimos nariai.
5. *Dievybę garbinti dėmesingai ir su atsidavimu, taip, kad namų aplinka taptų panaši į Viešpaties buveinę.* Tai įmanoma pasiekti tik vadovaujant dvasiniam mokytojui, išmanančiam, kaip garbinti Dievybę ir galinčiam atskleisti mokiniui šio transcendentinio metodo paslaptis.

Minėtus penkis reikalavimus gali vykdyti bet kuris žmogus bet kuriame žemės kampelyje. Juos vykdydamas jis pasiruoš sugrįžti namo pas Dievą. Tai paprastas metodas, kurį pripažino tokie dvasios autoritetai kaip Viešpats Śrī Caitanya Mahāprabhu, nužengęs tam, kad išgelbėtų puolusias šio amžiaus sielas;

Plačiau apie tai skaitykite „Bhakti-rasāmṛta-sindhu“, kurios glauštą apžvalgą pateikėme knygoje „Atsidavimo nektaras“.

Persikėlimas į dvasinį pasaulį yra procesas, numatantis laipsnišką iš materijos pradų sudaryto šiurkštaus ir subtilaus amžinosios sielos apvalkalo eliminavimą. Anksčiau minėti penki dvasinės praktikos reikalavimai turi tokią dvasinę galią, kad juos nuoširdžiai vykdydamas jau pradedantis *bhaktas* gali pasiekti *bhāvą* (pakopa, po kurios pasireiškia meilė Dievui), kitaip sakant, patirti dvasinę emociją, iškylančią virš proto ir intelekto funkcinių galių. Visiškas pasinėrimas į *bhāvą* (Dievo meilė) leidžia *bhaktui*, palikus materialų sielos indą, patekti į dvasinį pasaulį. Kai bhakto meilė Dievui pasiekia kulminaciją, jis egzistuoja jau grynai dvasiniu lygmeniu, nors tebeturi šiurkštųjų materialų kūną. Jis tarsi ugnyje iki raudonumo įkaitinta geležis, kuri, įgijusi ugnies savybių, jau nebėra geležis tikrąją ta žodžio prasme. Tai mįslingos ir nesuvokiamos Viešpaties

energijos, kurios negali paaiškinti materialusis mokslas, veikimo rezultatas. Todėl žmogus turėtų atmesti visas abejones ir užsiimti dvasinės tarnystės praktika, o kad tikėjimas būtų tvirtas – siekti bendravimo su tikrais Viešpaties *bhaktais*, t.y. užmegzti asmeninius santykius (jei tai įmanoma) arba būti drauge su jais mintimis. Bendravimas su *bhaktais* padės jam plėtoti nuoširdžią dvasinę tarnystę Viešpačiui, kuri kaip žaibo blyksnis išsklaidys visas materialias abejones. Mokinys tiesiogiai pajus, kad vieną po kitos įveikia čia minėtas dvasinio tobulėjimo pakopas, ir tai sutvirtins jo tikėjimą, kad jis tikrai daro pažangą kelyje į dvasinį pasaulį, ir tada jo prisirišimas prie Viešpaties ir Jo buveinės taps visiškai nuoširdus. Toks yra laipsniškas meilės Dievui, kuri žmogui gyvybiškai reikalinga, plėtojimo procesas.

Istorija žino pavyzdžių, kai iškilios asmenybės (tarp jų būta išminčių ir karalių), praktikuodamos dvasinę tarnystę, pasiekė tobulumą. Kai kurie iš jų sėkmingai pasiekė tikslą pasirinkę *vieną vienintelį* dvasinės tarnystės metodą ir atkakliai, su tikėjimu jį praktikuodami. Štai kai kurie iš jų:

1. Imperatorius Parikšitas dvasinių lygį pasiekė *klausydamasis* dvasios autoriteto Śrī Śukadevos Gosvāmio žodžių;
2. Śrī Śukadeva Gosvāmis tą patį rezultatą pasiekė žodis žodin *persakydamas* transcendentinį mokymą, kurį išgirdo iš savo didžio tėvo Śrī Vyāsadevos lūpų;
3. Imperatorius Prahlāda susilaukė sėkmės dvasiniame gyvenime nuolat *atmindamas* Viešpatį, kaip jam nurodė didis šventasis ir *bhaktas* Śrī Nārada Munis;
4. Sėkmės deivė Lakṣmījī tikslą pasiekė nesitraukdama nuo Viešpaties lotoso pėdų ir joms *tarnaudama*;
5. Karalius Pṛthu susilaukė sėkmės *garbindamas* Viešpatį;
6. Vežėjas Akrūra susilaukė sėkmės *sakydamas maldas* Viešpačiui;
7. Hanumanas (Mahāvīra), garsus Viešpaties Śrī Rāmacandros

sekėjas, turėjęs ne žmogaus kūną, tikslą pasiekė *vykdydamas Viešpaties paliepinimus*;

8. Didis karžygys Arjuna tobulumą pasiekė *draugaudamas* su Viešpačiu, kuris, norėdamas Arjunai ir jo sekėjams suteikti žinių, paskelbė „Bhagavad-gītā“ ;
9. Imperatorius Balis susilaukė sėkmės *paaukodamas* Viešpačiui viską, taip pat ir savo kūną.

Tai devyni įprastiniai Viešpačiui skirtos dvasinės tarnystės metodai. Mokinyš pats renkasi, kiek metodų – vieną, du, tris, keturis ar visus devynis – jam praktikuoti. Visi tarnystės Absoliutui metodai yra absoliutūs, jie nesiskiria nei kokybės, nei kiekybės požiūriu, kaip paprastai esti materialiajame pasaulyje. Nors dvasinei būčiai būdinga transcendentinė įvairovė, visos jos pasireiškimo formos substanciškai yra tapačios. Imperatorius Ambariṣa labai sėkmingai praktikavo iškart visus devynis dvasinės tarnystės metodus. Mintis jis sutelkė į Viešpaties lotoso pėdas, balsą panaudojo dvasiniam pasauliui apibūdinti, rankas – Viešpaties šventyklai valyti, ausis – nuolankiai klausytis Viešpaties Śrī Kṛṣṇos žodžio, jo akys žvelgė į Viešpaties Dievybes, kūnas lietė *bhaktų* kūnus, nosis uodė Viešpačiui paaukotų gėlių aromata, liežuvis ragavo Viešpačiui paaukottus valgius, kojos – nešė į Viešpaties šventyklą. Gyvybės energiją jis panaudojo pasitarnauti Viešpačiui ir neturėjo nė menkiausio noro siekti juslinių malonumų. Ši praktika padėjo jam pasiekti tobulumą, prieš kurią nublanksta didžiausi materialiojo mokslo laimėjimai.

Todėl labai svarbu, kad žmonės praktikuotų šiuos dvasinio tobulėjimo metodus ir siektų tobulumo. Dvasinis tobulėjimas – vienintelė žmogaus pareiga. Deja, šiuolaikinės civilizacijos atstovai užsivertė ant savo pečių didžiulę tarnystės valstybei našta. Tiesą sakant, pareiga valstybei ir visuomenei bei filantropinė veikla privaloma tik tiems, kurie nevykdo savo dvasinės pareigos. Vos gimęs

šioje žemėje žmogus jau turi išipareigojimų ne tik valstybei, visuomenei ir artimo gerovei, bet ir pusdieviams, aprūpinantiems jį oru, šviesa, vandeniui, etc. Jis taip pat turi išipareigojimų didiesiems išminčiams, kurie paliko milžiniškus išminties lobynus, rodančius jam gyvenimo kelią. Išipareigojimų jis turi ir gyvosioms būtybėms, protėviams, artimiesiems, etc. Bet nuo to momento, kai žmogus imasi vykdyti vieną vienintelę privalomą pareigą – kai jis imasi tobulėti dvasiškai, jis išsyk atleidžiamas nuo visų kitų pareigų.

Viešpaties *bhaktas* nekelia jokio pavojaus visuomenei, priešingai, jis yra didžiausias visuomenės turtas. Kadangi nuoširdžiam *bhaktui* nuodėminga veikla nėra patraukli, jo nesavanaudiška tarnystė visuomenei gali daug prisidėti kuriant visuotinę taiką ir gerovę tiek ši, tiek ir kitą gyvenimą. Jei toks *bhaktas* vis dėlto kaip nors prasikalsta, Viešpats asmeniškai ištaiso jo klaidą. Todėl *bhaktui* nėra jokio reikalo nei gilinti materialių žinių, nei visko atsižadėjus gyventi atsiskyrėlio gyvenimą. Jis gali puikiausiai gyventi namuose ir sėkmingai vykdyti dvasinę tarnystę, turėdamas bet kokią socialinę (ar dvasinę) statusą. Istorija žino pavyzdžių, kai dvasinė tarnystė ir nepaprastai žiaurius žmonės paversdavo geraširdžiais. Tyras *bhaktas* savaime, specialiai nesistengdamas, įgyja žinių ir atsisako žemesnio lygio gyvenimo.

Dvasinės tarnystės mokslas ir menas yra didžiausia Indijos išminčių dovana pasauliui. Todėl kiekvieno Indijoje gimusio žmogaus pareiga yra tobulėti įgyvendinant didžiojo dvasinės tarnystės mokslo principus ir propaguoti juos pasauliui, iki šiol nežinančiam, koks galutinis gyvenimo tikslas. Laipsniškai plėtodama žinias žmonija būtinai pasieks šią tobulumo pakopą. Indijos išminčiai ją jau yra pasiekę. Kodėl kiti turėtų laukti ilgus tūkstantmečius? Kodėl žmonėms nesuteikus susistemintos informacijos tuojau pat, kad jie sutaupyti laiko ir jėgų? Tegul žmonės pasinaudoja šia proga, apie kurią gal būt svajoto milijonus metų.

Vienas Rusijos rašytojas visam pasauliui pareiškė, kad mokslo

pažanga suteiks žmogui galimybę gyventi amžinai. Jis, žinoma, netiki Aukščiausiosios Būtybės, kūrėjo egzistavimu. Nepaisant to, mes sveikiname jo mintį, nes žinome, kad reali mokslinio pažinimo pažanga neabejotinai atvers žmogui kelią į dvasinį pasaulį ir įrodys mokslininkams, kad jokiomis mokslo teorijomis nepaaiškinamu galių turintis aukščiausiasis kūrėjas iš tikrųjų egzistuoja.

Kaip minėta, kiekviena gyvoji būtybė turi amžiną kūną, tačiau ji priversta keisti savo išorinius apvalkalus – šiurkštų ir subtilų. Šis procesas vadinamas gyvenimu ir mirtimi. Kol gyvoji būtybė nesutrauko materialios vergystės pančių, tol ji yra priversta keisti savo fizinius apvalkalus ir neišvengia to net pasiekusi aukščiausią materialios būties pakopą. Rusų rašytojas gali svaičiuoti kiek jam telpa, rašytojams tai būdinga, tačiau sveikai protaujantys ir šiek tiek gamtos dėsnius išmanantys žmonės nesutiks su teiginiu, kad materialiajame pasaulyje galima gyventi amžinai.

Gamtotyrininkas iš vieno vaisiaus gali spręsti apie bendruosius materialiojo pasaulio dėsningumus. Iš žiedo užsimezga vaisius, jis auga, kurį laiką kybo ant šakos, kol sunoksta, paskui ima vysti ir galiausiai nukrinta. Nukritęs jis pradeda pūti, grįžta į žemę ir palieka joje sėklą, iš kurios vėl stiebiasi medis, vėl noksta vaisiai, kurių laukia toks pat likimas. Ir vėl viskas kartojasi iš naujo.

Lygiai taip gyvoji būtybė (kaip dvasinė kibirkštis, Aukščiausios Būtybės dalelė) tuoj po lytinio akto įgyja fizinį kūną motinos iščiose. Iščiose kūnas pamažu vystosi, paskui gimsta ir auga toliau, tampa vaiku, paaugliu, jaunuoliu, suaugusiu žmogumi, seniu, kol galiausiai, nepaisant gražiausių romanistų norų ir žydrų svajonių, sunyksta ir miršta. Tarp žmogaus ir vaisiaus iš esmės nėra jokio skirtumo. Žmogus kaip ir vaisius suformuoja sėklą ir palieka po savęs atžalų, tačiau materialiosios gamtos dėsniai neleidžia jam amžinai gyventi materialiajame kūne.

Griežtų materialiosios gamtos dėsnių apeiti neįmanoma. Jų nepakeis nė vienas mokslininkas materialistas – net didžiausias

pagyrūnas. Joks astronomas, joks mokslininkas negali pakeisti planetos orbitų – jis tegali sukurti juokingai menką žaislinę planetą, kurią vadina palydovu. Palydovas gali padaryti išpūdį tik mažam vaikui, tik vaikas gali susižavėjęs žvelgti į šiuolaikinių palydovų kūrėjus, nes blaiviai mąstanti žmonijos dalis labiau žavisi didžiųjų palydovų – Saulės, žvaigždžių, planetų, kurių mokslininkai materialistai negali net suskaičiuoti, kūrėju. Jei žaislinis palydovas turi kūrėją, kuris gyvena kažkur Rusijoje ar Amerikoje, logiška būtų manyti, kad ir didieji palydovai turi savo kūrėją, gyvenantį dvasiename pasaulyje. Jei tam, kad būtų pagamintas ir į orbitą paleistas žaislinis palydovas, dirba šviesiausi protai, koks turėtų būti šviesus ir nepaprastas protas to, kuris sukūrė galaktikas su nesuskaitoma daugybe žvaigždžių ir neleidžia joms iškrypti iš savo orbitų? Ateistai iki šiol neatsakė į šį klausimą.

Skeptikai kelia savas pasaulio atsiradimo teorijas, kurias paprastai baigia frazėmis: „tai sunku suprasti“, „tai visiškai įmanoma, nors protu ir nesuvokiama“, „tai nesuprantama“, etc. Šios frazės išduoda, kad skeptikų teorijos nėra pagrįstos autoritetingomis žiniomis ir moksliniais duomenimis, kad jos – paprasčiausios spėlionės. Patikimos informacijos galime pasisemti iš „Bhagavad-gītos“. Pavyzdžiui, „Bhagavad-gītoje“ pateikiama informacija apie tai, kad materialiajame pasaulyje yra gyvųjų būtybių, kurių gyvenimo trukmė siekia $4\,300\,000 \times 1\,000 \times 2 \times 30 \times 12 \times 100$ Saulės metų. „Bhagavad-gītā“ mums yra autoritetingas šaltinis, nes šią pažinimo knygą pripažino didieji Indijos išminčiai Śaṅkarācārya, Śrī Rāmānujācārya, Śrī Madhvācārya ir Śrī Caitanja Mahāprabhu. „Bhagavad-gītā“ pažymi, kad materialiajame pasaulyje visos sudėtinės formos, nepriklausomai nuo gyvavimo trukmės, yra pasmerktos sunykti ir mirti.

Vadinasi, materijos formoms galioja kitimo dėsnis, nors pati materialioji energija yra tvari ir nenykstama. Pirminiu, potenciniu pavidalu viskas yra amžina, tačiau materialiajame pasaulyje mate-

rija igyja formą. Ta forma kuri laiką egzistuoja, vystosi, bręsta, sensta, vysta ir galiausiai vėl išnyksta. Ši taisyklė galioja visiems materialiams objektams. Materialistų mintis, kad anapus materialiojo pasaulio egzistuoja „kitokios formos“, nematomos akiai, keistos ir nesuvokiamos, yra niekas kita kaip miglota užuomina apie dvasinį pasaulį. Tačiau pamatinio dvasios prado nereikia ieškoti kažkur toli – jis aktyviai reiškiasi visose gyvose būtybėse. Dvasiniam pradui pasitraukus iš materialaus kūno gyvybė jame užgęsta. Imkime pavyzdžiu vaiką. Jo kūnas kinta ir vystosi, nes jame glūdi dvasinis pradas. Dvasiai palikus kūną vystimasis sustoja. Šis dėsnis galioja visiems materialiams objektams. Materijos forma kinta jai sąveikaujant su dvasia. Be dvasios jokie pokyčiai nevyksta. Taip vystosi ir visata. Ji randasi iš Transcendencijos energijos, skatinama dvasinės Jos galios, ir susiformuoja milžiniški dangaus kūnai: Saulė, Mėnulis, Žemė, etc. Visatoje yra keturiolikos lygių planetų sistemos ir, nors jos skiriasi dydžiu ir savybėmis, visos planetų sistemos vystosi pagal tą patį principą. Dvasinė jėga – dvasinis pradas jas sukūrė ir būtent jis užtikrina kitimą, perėjimą iš vieno būvio į kitą ir vystimąsi.

Gyvybė tikrai nėra materialijų elementų savitarpio sąveikos, kitaip sakant, cheminės reakcijos rezultatas, kaip sako dideliu protu negalintys pasigirti žmonės. Vidinei materijos sąveikai impulsą suteikia aukščiausioji būtybė, sukurdamą palankias sąlygas dvasinei gyvybės jėgai reikštis. Aukštesnioji energija manipuliuoja materija pagal dvasinės būtybės laisvą apsisprendimą. Pavyzdžiui, tarp statybinių medžiagų nevyksta savaiminė „reakcija“ ir jos nei iš šio nei iš to nevirsta gyvenamuoju namu. Gyvoji dvasinė būtybė pasistato namą laisva valia, tam tikru būdu manipuliuodama materija. Materija taip pat yra tik statybinė medžiaga, kūrėjas yra dvasia. Prie šios išvados neprieiti gali tik labai ribota informacija disponuojantis žmogus. Taip, kūrėjas mums nematomas, jis kažkur užkulisiuose, tačiau tai nereiškia, kad jo apskri-

tai nėra. Mums nereikėtų pasiduoti gigantiškos materialios visatos magijai. Turime išmokti visose materijos apraiškose išvelgti aukščiausiąjį protą. Aukščiausioji būtybė, aukščiausias protas, yra pirmapradis kūrėjas, visų patraukliausias Dievo Asmuo *Śrī Kṛṣṇa*. Kai kas to nežino, tačiau „Bhagavad-gītā“ ir kita Vedų literatūra, visų pirma „Śrīmad-Bhāgavatam“, pateikia labai konkrečią informaciją apie kūrėją.

Vaikas gali nesuprasti, kad į kosminę erdvę iškeltą palydovą valdo specialistai iš Žemės, tačiau suaugusiam žmogui tai aišku. Riboto mąstymo žmonės neturi žinių apie Kūrėją ir Jo amžiną buveinę dvasiniame pasaulyje, kuris yra už žmogaus regos galimybių ribų, tačiau dvasinis pasaulis ir dvasinės planetos iš tikrųjų egzistuoja, be to, jos yra kur kas didesnės už materialiojo pasaulio planetas ir jų yra kur kas daugiau. „Bhagavad-gīto“ žiniomis, materialioji visata sudaro tik dalį (vieną ketvirtąją) visos kūriniųjos. Panašaus pobūdžio informacijos apstu „Śrīmad-Bhāgavatam“ ir kituose vedų literatūros veikaluose.

Jei, anot mokslininkų, gyvybės energiją galima sukurti laboratorijos sąlygomis, sukeltant „tam tikrų fizinių ir cheminių elementų sąveiką“, kodėl jie to nepadaro? Jie tik giriasi. Dvasinė energija yra visiškai kitos struktūros nei materija ir jos neišmanoma sukurti jungiant materialius elementus. Šiandien Rusijos ir Amerikos mokslininkai neabejotinai yra toli pažengę įvairių technologijų kūrimo srityje, tačiau dvasinis mokslas jiems tebėra neatrasta sritis. Jei mokslininkai nori sukurti gerai organizuotą ir pažangią visuomenę, jie turi semtis žinių iš aukščiausiojo intelekto.

Rusijos žmonės net neįtaria, kaip puikiai socialistinės idėjos išdėstytos „Śrīmad-Bhāgavatam“. „Bhagavatam“ moko, kad visus turtus – visus gamtinius išteklius (žemės ūkio išteklius, iškase-nas, etc.) – sukūrė pirmapradis kūrėjas, todėl teise naudotis tam tikra jų dalimi turi kiekviena gyvoji būtybė. Be to, „Bhagavatam“ sakoma, kad imti reikia tik tiek, kiek būtina gyvybei palaikyti, o jei

žmogus trokšta ar pasisavina daugiau nei jam skirta, jis yra baudžiamas. Taip pat pasakyta, kad su gyvūnais reikia elgtis kaip su savo vaikais.

Mūsų įsitikinimu, niekam dar nėra pavykę taip tiksliai išreikšti socializmo idėjos, kaip ji išreikšta „Śrīmad-Bhāgavatam“. Su kitomis gyvosiomis būtybėmis kaip su broliais ar vaikais žmogus elgsis tik tada, kai gerai pažins kūrėją ir suvoks gyvosios būtybės prigimtį.

Žmogaus troškimas būti nemirtingam įgyvendinamas tik dvasiniame pasaulyje. Šio esė pradžioje jau minėta, kad amžino gyvenimo siekis yra ženklas, bylojantis, kad mumyse rusena gyva dvasia. Žmonija turėti sutelkti dėmesį į šio siekio įgyvendinimą. Kiekvienas žmogus gali patekti į dvasinę sferą praktikuodamas čia aprašytą *bhakti*-jogą. *Bhakti*-joga – tai tikras mokslas. Indijoje sukurtas ištisas pluoštas mokslinės literatūros, kuri padės pasiekti šį aukščiausią gyvenimo tikslą.

Bhakti-yoga – amžina religija. Mūsų dienomis, kai materialusis mokslas daro didžiulę įtaką visoms gyvenimo sritims, įskaitant religiją, įdomu panagrinėti amžinosios religijos principus šiuolaikinio mokslo požiūriu.

Pats dr. S. Radhakrishnanas pasaulinėje religijos konferencijoje išsakė mintį, kad šiuolaikinė civilizacija nepripažins religijos, jei į ją nebus žiūrima moksliskai. Atsakydami į šią pastabą, tiesos ieškotojams su džiaugsmu norime pranešti, kad *bhakti-yoga* yra amžina pasaulinė religija, kuri yra skirta visoms amžiniais saitais su Aukščiausiuoju Viešpačiu susijusioms gyvosioms būtybėms.

Śrīpāda Rāmānujācārya apibrėžia sąvoką *Sanātana* (amžinas), kaip tai, kas neturi nei pradžios, nei pabaigos. *Sanātana-dharmos* (amžinoji religija) sąvoka savaime implikuoja šią apibrėžtį. Tai, kas neturi nei pradžios, nei pabaigos, negali turėti nieko bendra su tam tikros religinės denominacijos ribotumu. Šiuolaikinio mokslo požiūriu, *Sanātana-dharma* gali būti suvokiama kaip viso pasaulio

žmonių, teisingiau, visų visatos gyvųjų būtybių pareiga. Neamžino religinio tikėjimo gimimą galima atsekti žmonijos istorijos analuose, tačiau *Sanātana-dharma* neturi istorinės pradžios, nes ji yra amžinas gyvosios būtybės bruožas.

Jei žmogus sakosi išpažįstas induizmą, islamą, krikščionybę, budizmą ar bet koki kitą tikėjimą ir nurodo jo atsiradimo laiką bei istorines aplinkybes, tai reiškia, kad kalbama ne apie *Sanātana-dharma*. Induistas gali atsiversti į islamą, o musulmonas – į induizmą ar krikščionybę, tačiau, kad ir koki tikėjimą jis išpažintų, viena yra nekintama – tarnystė. Induistas, musulmonas, budistas ir krikščionis – visi visada išlieka kažkieno tarnai. Vieno ar kito religinio tikėjimo išpažinimas nevadintinas *Sanātana-dharma*. *Sanātana-dharma* yra neatsiejama nuo gyvosios būtybės, tai visas religijas vienijantis bruožas. *Sanātana-dharma* – tai tarnystė.

„Bhagavad-gītoje“ yra nemažai tekstų, kuriuose kalbama apie *Sanātana-dharma*. Pasidomėkime, ką reiškia *Sanātana-dharma*, remdamiesi šiuo autoritetingu šaltiniu.

Sąvoka *sanātanam* vartojama septintojo skyriaus dešimtame posme, kuriame Viešpats sako, kad Jis yra amžinas pirminis visa ko šaltinis – *sanātanam*. Upanišados pirminį visa ko šaltinį apibrėžia kaip užbaigtą visumą. Visi pirminio šaltinio skleidiniai taip pat yra užbaigti ir, nors iš pirminio užbaigto *sanātanos* šaltinio atsiskiria daugybė užbaigtų dalių, jis nėra nesumenksta nei kokybės, nei kiekybės požiūriu. Taip yra todėl, kad *Sanātana* yra nekintamybė. Visa tai, kas kinta veikiant laikui ir aplinkybėms, nėra *Sanātana*. Vadinasi, to, kas nors šiek tiek pakinta savo formos ar kokybės požiūriu, negalima laikyti *Sanātana*. Pateiksime pavyzdį iš mus supančio materialiojo pasaulio. Saulė skleidžia spindulius šimtus milijonų metų ir, nors Saulė yra sukurtas materialus objektas, jos forma ir spinduliai iki šiol nepakito. Vadinasi, tai, kas nebuvo sukurta, negali pakisti nei formos, nei kokybės požiūriu, nepaisant to, kad yra visa ko šaltinis.

Viešpats sako esąs *visų gyvybės rūšių tėvas*. Jis teigia, kad visos be išimties gyvosios būtybės yra Jo sudėtinės dalelės. Taigi „Bhagavad-gītā“ skirta visoms joms. „Gitoje“ pasakyta, kad Aukščiausiasis Viešpats yra *Sanātana* ir apibūdinta jo prigimtis. Be to, joje yra informacijos apie Viešpaties buveinę, esančią toli už materialiojo pasaulio ribų, ir apie amžinas (*Sanātana*) gyvasias būtybes.

„Bhagavad-gītoje“ Viešpats Kṛṣṇa mus taip pat informuoja, kad materialusis pasaulis kupinas kančių, kurias sukelia gimi-mas, senatvė, ligos ir mirtis. Kenčia net aukščiausios materialioje visatoje planetos *Brahmalokos* gyventojai. Kančios neegzistuoja tik Viešpaties Kṛṣṇos buveinėje. Ten nereikalinga Saulės, Mėnulio ir ugnies šviesa. Dvasinės planetos šviečia pačios, o gyvenimas jose yra amžinas, kupinas žinojimo ir palaimos. Jos apibrėžiamos sąvoka *Sanātana-dhāma*. Čia peršasi natūrali išvada, kad gyvosioms būtybėms reikia sugrįžti namo pas Dievą ir džiaugtis gyvenimu *Sanātana-dhāmoje* drauge su *Sanātana-puruṣa*, arba *puruṣottama* – Viešpačiu Śrī Kṛṣṇa. Joms nėra prasmės merdėti materialiajame pasaulyje, šioje kančių pagairėje. Materialiajame pasaulyje laimės nėra, nėra jos net *Brahmalokoje*. Vadinasi tie, kurie turi ketinimų ir praktiškai siekia patekti į aukštutines materialiosios visatos planetas, nėra išmintingi. Išmintimi negali pasigirti ir tie, kurie kreipiasi globos į pusdievius, nes pusdievių teikiamos malonės trumpalaikės. Trumpalaikės yra ne tik pusdievių malonės, bet ir atitinkama religinė doktrina. Išmintingas žmogus atsisako bet kokios pseudoreliginės praktikos ir kreipiasi prieglobsčio į Aukščiausiajį Dievo Asmenį – visagalį Tėvą ir tokiu būdu užsitikrina visokeriopą Jo globą. Taigi *Sanātana-dharma* – tai bhakti-jogos praktika, kuri leidžia pažinti amžinąjį (*Sanātana*) Viešpatį ir Jo amžinąją (*Sanātana*) buveinę. Ši praktika – vienintelis būdas sugrįžti į dvasinę visatą (*Sanātana-dhāma*) ir ten patirti amžiną (*Sanātana*) džiaugsmą.

Sanātana-dharmos sekėjai nuo šiol galėtų vadovautis jos princi-

pais, kaip tai nurodoma daryti „Bhagavad-gītoje“.. Pradėti vadovautis amžinaisiais principais nėra jokių kliūčių. Pas Dievą sugrįžti gali ir neišsimokslinęs žmogus. Taip moko „Śrīmad-Bhāgavatam“ ir taip „Bhagavad-gītoje“ sako Pats Aukščiausiasis Viešpats. Būtina sudaryti sąlygas, kad visi žmonės galėtų išnaudoti šią galimybę. „Bhagavad-gītā“ buvo padeklamuota Bharata-varšos žemėje, todėl kiekvieno indo pareiga – skelbti tikrąją žinią apie *Sanātana-dharma* kitose pasaulio dalyse. Mūsų dienomis materializmo patamsiais klaidžiojantys žmonės ypač kenčia. Jų tariamas išsimokslinimas nieko, išskyrus atominę bombą, jiems nedavė. Dabar žmonija yra atsidūrusi ant susinaikinimo slenksčio. Tačiau *Sanātana-dharma* gali jai padėti, nes atskleidžia žmogui tikrąjį jo gyvenimo tikslą.

2

Planetų sistemų rūšys

Mūsų dienomis, kai žmogus užsimojo nukeliauti į Mėnulį, Krišnos samonė visai nepelnytai gali būti palaikyti kažkokia atgyvena. Pasaulis sparčiais žingsniais artėja link kelionės į mėnulį, o mes kartojame Hare Krišna. Tačiau būtų klaidinga manyti, kad mes velkamės pažangaus šiuolaikinio mokslo uodegoje. Iš tikrųjų mes jau nuėjome tą kelią, kuriuo šiuo metu eina mokslas. „Bhagavad-gītoje“ pasakyta, kad žmogaus siekis patekti į aukštutines planetas – jokia naujiena. Dienraščių antraštės skelbia: „Pirmieji žmogaus žingsniai Mėnulyje“, tačiau jų autoriai nežino, kad Mėnulyje pabuvojo ir sėkmingai į Žemę sugrižo milijonų milijonai žmonių. Tai nebuvo pirmasis išsilaipinimas Mėnulyje, žmonės į šią planetą keliauja nuo senų senovės. „Bhagavad-gītoje“ (8.16) aiškiai pasakyta: *abrahma-bhuvanāl lokāḥ punar āvartino 'rjuna* – „O Arjuna, net jei tu nukeliausi į aukščiausią planetų sistemą – *Brahmaloką*, tau vis tiek teks sugrižti.“ Taigi tarpplanetinės kelionės nėra jokia naujiena. Žinių apie jas Krišnos *bhaktai* turi nuo seno.

Esame Kṛṣṇos sekėjai, todėl Kṛṣṇos žodžius laikome absoliučia tiesa. Pasak vedų literatūros, visatoje egzistuoja daugybė planetų sistemų. Planetų sistema, kurioje gyvename, vadinama Bhūrloka. Virš mūsų planetų sistemos iškilusi Bhuvarloka, virš Bhuvarlokos – Svarloka, kuriai kaip tik ir priklauso Mėnulio planeta. Virš Svarlokos driekiasi Maharloka, dar aukščiau – Banaloka, o virš jos – Satyaloka. Be to, egzistuoja ir žemutinės planetų sistemos. Taigi mūsų visatoje yra keturiolikos lygių planetų sistemos, o svarbiausia planeta jose – Saulė. Saulė aprašyta „Brahma-saṁhitoje“ (5.52):

*yac-cakṣur eṣa savitā sakala-grahāṇāṁ
rājā samasta-sura-mūrtir aśeṣa-tejāḥ
yasyājñayā bhramati sambhṛta-kāla-cakro
govindam ādi-puruṣaṁ tam ahaṁ bhajāmi*

„Lenkiuosi Govindai [Kṛṣṇai], pirmapradžiam Viešpačiui, kurio valia skriedama savo orbita Saulė spinduliuoja milžinišką kaitros galią. Saulė, viršiausias dangaus kūnas visose planetų sistemose, yra Aukščiausiojo Viešpaties akis.“ Jei nebūtų Saulės, mes nieko nematyume. Mes didžiuojamės savo akimis, bet nematome net artimiausio kaimyno. Žmonės dažnai sako: „Parodyk man Dievą?“ Bet ar tu jį pamatysi? Ko vertos tavo akys? Teisę pamatyti Dievą reikia užsitarnauti. Be Saulės nematyume ne tik Dievo, bet apskritai nieko. Be Saulės šviesos mes neregiai. Naktį nieko nematome, todėl naudojames elektra.

Kosminiame pasaulyje šviečia ne viena Saulė – Saulių yra trilijonai. Apie tai kalba ir „Brahma-saṁhita“ (5.40):

*yasya prabhā prabhavato jagad-aṇḍa-koṭi-
koṭiṣv aśeṣa-vasudhādi-vibhūti-bhinnaṁ
tad Brahmā niṣkalam anantam aśeṣa-bhūtaṁ
govindam ādi-puruṣaṁ tam ahaṁ bhajāmi*

Aukščiausiojo Dievo Asmens Kṛṣṇos dvasinio kūno skleidžiamas švytėjimas vadinamas *brahmajyoti*. *Brahmajyoti* yra nesuskaitoma daugybė planetų. Kṛṣṇos kūno skleidžiamame švytėjime, kaip saulės šviesoje, plauko begalė visatų ir planetų. Žinome, kad egzistuoja daugybė visatų ir kiekviena visata turi savo Saulę. Taigi visatoje yra milijardai visatų ir milijardai Saulių, Mėnulių bei kitų planetų. Tačiau Kṛṣṇa sako, kad mėginimai nukeliauti į kitas planetas yra laiko švaistymas.

Žmogus jau pabuvojo Mėnulyje, tačiau kokia žmonijai iš to nauda? Kokia nauda iš to, kad išleidus milijoniškas pinigų sumas, paaukojus tiek energijos ir dešimtį metų sunkaus darbo kažkas nuskries į šią planetą ir žengs žingsnį jos paviršiumi? Ar galima ten apsigyventi ir pasikviesti draugų? O jei net ir galima, kas iš to? Kol esame materialiajame pasaulyje, nesvarbu kurioje planetoje, mus persekios tos pačios kančios: gimimas, mirtis, senatvė ir ligos. Jų atsikratyti neįmanoma.

Jei, tarkim, nuvyktume į Mėnulį, kiek ten išbūtume, net ir su deguonies kaukėmis? Ir net jei galėtume ten gyventi, ką tai duotų? Gal būt ten gyventume šiek tiek ilgiau, bet vis tiek neamžinai. Tai neįmanoma. Ir ką laimėsime, prailginę gyvenimą? *Taravaḥ kiṁ na jīvanti*: [„Śrīmad-Bhāgavatam“ 2.3.18]: argi medžiai negyvena tūkstančius metų? Netoli San Francisko man teko matyti mišką, kuriame auga septynių tūkstančių metų amžiaus medis. Na ir kas? Anokia čia garbė išstovėti vienoje vietoje septynis tūkstančius metų.

Kelionė į Mėnulį ir atgal labai įdomiai aprašyta vedų literatūroje. Tokios kelionės nėra naujiena. Tačiau mūsų Kṛṣṇos sąmonės bendrija siekia visai kitų tikslų. Mes neketiname švaistyti savo brangaus laiko. Kṛṣṇa sako: „Nešvaistik laiko kelionėms iš vienos planetos į kitą. Ką tu laimėsi? Kad ir kur keliautum, nuo materialių kančių nepabėgsi.“ „Caitanya-caritāmṛtos“ autorius puikiai pasakė:

ANTRAS SKYRIUS

*keha pāpe, keha punye kare viṣaya-bhoga
bhakti-gandha nāhi, yāte yāya bhava-roga
(Ādi 3.97)*

„Vienam žmogui materialiajame pasaulyje gyventi gera, kitam – nelabai ir, nors vienam atrodo, kad jis džiaugiasi gyvenimu, o kitas suvokia, kad kenčia, iš tikrųjų čia kenčia visi.“ Taip, kenčia visi. Ko materialiajame pasaulyje nekamuoja ligos? Ko nekankina senatvė? Kas nemiršta? Niekas nenori senti ir sirgti, bet ligos ir senatvė užklumpa kiekvieną. Tai kur gi tas gyvenimo džiaugsmas? Visa tai kvailystė, nes jokie džiaugsmo materialiajame pasaulyje nėra. Mes jį tik išivaizduojame. Klysta manantis, kad materialiajame pasaulyje yra ir malonių, ir nemalonių dalykų, nes viskas čia – kančia. Neveltui „Caitanya-caritāmṛtoje“ pasakyta: „Visi tenkina poreikį valgyti, miegoti, poruotis ir gintis, skiriasi tik koku laipsniu tai daroma.“ Pavyzdžiui, Amerikoje gimstama dėl doringų poelgių ankstesniuose gyvenimuose. Indijoje žmonės kenčia skurdą ir gyvena kur kas sunkiau, ir vis dėlto, nors amerikiečiai valgo storai sviestu teptą duoną, o indai – duoną be sviesto, valgo ir vieni, ir kiti. Skurstančios Indijos gyventojai neišmirė dėl bado. Keturi svarbiausi fiziologiniai poreikiai – maisto, miego, poravimosi ir savigyynos – tenkinami bet kuriomis sąlygomis, gimus tiek palankioje, tiek nepalankioje aplinkoje. Tačiau kaip išvengti gimimo, mirties, senatvės ir ligų – štai kur problema. Apie tai turime galvoti. Apsirūpinimas maistu nėra tikra problema. Paukščiai ir žvėrys tokios problemos neturi. Paukščiai vos prabudę linksmai čirškia: „čir, čir, čir.“ Jie neabejoja, kad ras kur palesti. Ir bado, ir gyventojų pertekliaus problemos yra išgalvotos, nes Dievas pasirūpina kiekviena gyvąja būtybe. Žinoma, egzistuoja gyvenimo kokybės skirtumai, tačiau pasiekti aukštesnį materialaus pasitenkinimo lygį nėra tikrasis gyvenimo tikslas. Tikroji problema – išvengti gimimo, mirties, senatvės ir ligų. Jos neišspręsimė be tikslo blaškydamiesi po

visatą. Net jei nukeliausime į aukščiausią planetą, tikroji problema liks išspręsta, nes mirtis egzistuoja visur.

Pasak *Vedų*, Mėnulyje gyvenimo trukmė sudaro dešimt tūkstančių metų, o para prilygsta šešioms mėnesiams Žemėje. Taigi Mėnulyje gyvenama $10\,000 \times 180$ metų. Tačiau Žemės gyventojas, nuvykęs į Mėnulį, ten ilgai neišgyvens, antraip visa vedų literatūra būtų gryniausias melas. Žmogus gali svajoti apie kelionę į Mėnulį, tačiau gyventi jis ten negalės. Tokią informaciją pateikia *Vedos*. Todėl didelio noro keliauti į šią ar kurią nors kitą planetą mes neturime. Mes trokštame keliauti tiesiai į planetą, kurioje gyvena Kṛṣṇa. „Bhagavad-gītoje“ (9.25) Kṛṣṇa sako:

*yānti deva-vratā devān
pitṛn yānti pitṛ-vratāḥ
bhūtāni yānti bhūtejyā
yānti mad-yājino 'pi mām*

„Žmogus gali nukeliauti į Mėnulį, į pačią Saulę ir trilijonus kitų planetų, arba, jei neišveikė savo materialių prisirišimų, likti čia, tačiau Mano bhaktai ateis pas Mane.“ Toks mūsų tikslas. Išventinimas į mokinius pagal Kṛṣṇos sąmonės tradiciją užtikrina, kad mokinys galiausiai pasieks aukščiausiąją planetą Kṛṣṇaloką. Mes nesėdime sudėję rankas; mes taip pat siekiame nukeliauti į kitas planetas, tačiau šio tikslo siekiame kryptingai.

Išmintingas, bliviai maštantis žmogus nenori keliauti į jokią materialią planetą, nes bet kurioje jų neišvengiamai susidurs su keturių rūšių materialiomis kančiomis. „Bhagavad-gītā“ pasakoja, kad keturių rūšių kančios egzistuoja net aukščiausioje mūsų visatos planetoje Brahmalokoje. „Bhagavad-gītoje“ skaitome, kad para Brahmalokoje, mūsų skaičiavimais, trunka milijonus metų. Tai faktas.

Nukeliauti galima net ir į aukščiausią planetą Brahmaloką, tačiau net skriejant tokiu greičiu, kokį pasiekia žemės palydovai,

mokslininkų skaičiavimais, kelionė užtruktų keturiasdešimt tūkstančių metų. Kas ryšis keturiasdešimt tūkstančių metų trukmės kelionei kosmine erdve? Pasak vedų literatūros, keliauti galima į bet kurią planetą, tačiau tam reikia ruoštis. Kas ruošiasi keliauti į aukštutines planetų sistemas, kuriose, kaip sakoma, gyvena pusdieviai, tas į jas ir patenka. Panorėjus galima nukeliauti ir į žemutines planetų sistemas arba likti mūsų planetoje. Galima pasiekti ir Aukščiausiojo Dievo Asmens planetą. Tereikia tam pasiruošti. Tačiau mūsų materialiojoje visatoje esančios planetų sistemos laikinos. Tegu kai kuriose materialiosiose planetose gyvenimo trukmė ir labai didelė, tačiau visos gyvosios būtybės materialiojoje visatoje galiausiai turės žūti ir vėl atgimti naujais kūnais. Yra įvairių rūšių kūnų. Žmogaus kūnas išgyvena šimtą metų, o kai kurių vabzdžių – vos dvylika valandų. Taigi kūnų gyvavimo trukmė yra sąlyginis dydis. Tačiau kas patenka į dvasinę Vaikuṅthalokos planetą, tas pelno amžiną palaimos ir žinojimo sklidiną gyvenimą. Pasistengęs žmogus gali pasiekti šį aukščiausią tikslą. Tai „Bhagavad-gītoje“ patvirtina pats Viešpats: „Kas iš tiesų pažino Aukščiausiąjį Dievo Asmenį, tas būtinai pasieks Mano būtį.“

Daug kas sako: „Dievas didis“, – tačiau tai tik trafaretinė frazė. Turime žinoti, kuo Jis didis, o tai sužinosime skaitydami autoritetingus šventraščius. „Bhagavad-gītoje“ Dievas Save apibūdina Pats: „Mano gimimas paprasto žmogaus pavidalu iš tikrųjų yra transcendentinis aktas.“ Dievas labai maloningas, todėl Jis apsieiškia mums kaip paprastas žmogus, tačiau Jo kūnas ne visai toks pat kaip mūsų. Tik Kṛṣṇos nepažįstantys nedorėliai mano, kad Jis yra toks pat kaip ir mes. Taip pasakyta ir „Bhagavad-gītoje“ (9.11):

*avajānanti mām mūḍhā
mānuṣīm tanum āśritam
param bhāvam ajānanto
mama bhūta-maheśvaram*

„Kvailiai bado Mane pirštais, kai nužengiu žmogaus pavidalu. Jie nesuvokia, kad esu transcendentinė esybė ir viršiausias esamybės valdovas.“ Mes turime galimybę pažinti Kṛṣṇą, jei žinoma, skaitysime tinkamas knygas ir pasirinksime tinkamą vadovą. Norint išsivaduoti, reikia tiesiog sužinoti, koks yra Dievas. Žmogaus padėtis neleidžia pažinti Absoliuto – Aukščiausiojo Dievo Asmens iki galo, tačiau „Bhagavad-gītā“, kuri yra Aukščiausiojo Dievo Asmens žodis, ir dvasinis mokytojas padės pažinti Jį kiek įmanoma geriau. Jei pažinsime Dievą iš tikrųjų, palikę savo kūną pateksime į Jo karalystę. Kṛṣṇa sako: *tyaktvā deham punar janma naiti mām eti so 'rjuna* – „Kas pažino Tiesą, tas, palikęs kūną, daugiau nebegims ta materialiajame pasaulyje, o ateina pas Mane, į dvasinį pasaulį.“ („Bhagavad-gītā“ 4.9)

Mūsų Kṛṣṇos sąmonės judėjimo tikslas – propaguoti šią pažangią mokslinę tiesą plačiajai visuomenei, o pats pažinimo būdas yra tikrai paprastas. Tereikia kartoti šventuosius Dievo vardus: Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare/ Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare. Juos kartodami nusiplausime širdyje susikaupusią materijos suteptį, suvoksime, kad esame neatsiejamos Aukščiausiojo Viešpaties dalelės ir kad mūsų pareiga – Jam tarnauti. Ši praktika teikia daug džiaugsmo. Mes giedame Hare Kṛṣṇa mantrą, šokame bei vaišinamės gardžiu *prasādu* ir tokiu būdu kitą gyvenimą rengiamės ižengti į Dievo karalystę. Tai ne prasimanymas, o tikrovė. Nors neišmanančiam žmogui sunku patikėti, širdyje esantis Kṛṣṇa atsiskleidžia kiekvienam, kuris yra rimtai nusiteikęs pažinti Dievą. Nuoširdžiai sielai padeda Kṛṣṇa ir dvasinis mokytojas. Dvasinis mokytojas – išorinis visų mūsų širdyse Supersielos pavidalu glūdinčio Dievo pasireiškimas. Kas nuoširdžiai nori pažinti Aukščiausiąjį Dievo Asmenį, tam Supersiela nedelsiant ištiesia pagalbos ranką, nukreipdama jį pas tikrą dvasinį mokytoją. Taigi dvasiškai tobulėti siekiantis žmogus susilaukia pagalbos ir iš vidaus, ir iš išorės.

Pasak „Bhāgavata Purānos“, Aukščiausiają Tiesą pažįstame trimis etapais. Pirmas etapas – tai beasmenio Brahmano, beasmenio Absoliuto, pažinimas. Antras – Paramatmos (lokalizuotas Brahmano aspektas) pažinimas. Paramatmą galima palyginti su neutronu, kuris kaip ir Paramatma įeina į atomo sudėtį. Apie tai pasakojama „Brahma-samhitoje“. Galutinis pažinimo etapas – Aukščiausiosios Dieviškosios Būtybės pažinimas. Ji atsiskleidžia kaip aukščiausiasis, visų patraukliausias asmuo (Kṛṣṇa), kupinas nesuvokiamų turtų, jėgos, šlovės, grožio, žinojimo ir atsižadėjimo galių. Śrī Rāma ir Śrī Kṛṣṇa apsieiškia žmonijai turėdami visas šešias galias. Tik viena žmonių grupė (besąlygiškai atsidavę bhaktai), remdamiesi autoritetingu Dievo apreikštu šventraščiu žodžiu, gali atpažinti Kṛṣṇą; likusi žmonijos dalis, materialiosios energijos paveikta, yra praradusi bet kokius orientyrus. Taigi Absoliuti Tiesa yra neprilygstamas ir varžovų neturintis Absoliutus Asmuo. Transcendentinis Jo kūnas kaip saulė skleidžia beasmenį Brahmano švytėjimą.

„Viṣṇu Purāna“ materialiąją energiją vadina *avidyā* (neišmanymas). Ji reiškiasi per karminę veiklą, kitaip sakant, veiklą, kuria siekiama juslinių malonumų. Ir nors dėl juslinių malonumų gyvoji būtybė lengvai pasiduoda iliuzijos poveikiui ir pakliūva į materialiosios energijos žabangus, iš tikrųjų ji priklauso antimaterialiosios, dvasinės, energijos kategorijai. Šia prasme gyvoji būtybė yra teigiama energija, o materija – neigiama. Materija atgyja ir ima vystytis tik sąveikaudama su aukštesne, dvasine (ar antimaterialiąja) energija, kuri yra sudėtinė dvasinės visumos dalis. Gyvoji būtybė, kaip dvasinė energija, be abejonės, yra paprastą žmogų gluminanti ir sunkiai suprantama tema. Ribotos juslės suteikia žmogui šiek tiek tokios informacijos, tačiau paprastai jis beveik nieko nežino. Todėl geriausia pasiklausyti, ką sako aukščiausias autoritetas – Śrī Kṛṣṇa arba Jam atstovaujantis ir mokinių sekai priklausantis *bhaktas*.

Kṛṣṇos sąmonės judėjimo tikslas – Dievo pažinimas. Dvasinis

mokytos fiziškai atstovauja Kṛṣṇai ir padeda mums iš išorės, o Kṛṣṇa, kaip Supersiela, padeda iš vidaus. Pasinaudodama šia pagalba gyvoji būtybė gali pasiekti svarbiausią gyvenimo tikslą. Mes raginame visus skaityti autoritetinę literatūrą ir geriau suprasti mūsų judėjimą. Mes išleidome „Bhagavad-gītā, kokia ji yra“, „Viešpaties Caitanyos mokymą“, „Śrīmad-Bhāgavatam“, „Kṛṣṇa – Aukščiausiasis Dievo Asmuo“ ir „Atsidavimo nektarą“, taip pat daugeliu kalbų leidžiame mėnesinį žurnalą „Atgal pas Dievą“. Mūsų misija – apsaugoti žmones nuo naujo išikūnijimo grėsmės, padėti jiems ištrūkti iš gimimų ir mirčių rato.

Visi turime stengtis sugrįžti pas Kṛṣṇą. Savo žurnale „Atgal pas Dievą“ paskelbėme straipsnį pavadinimu „Anapus visatos“. Šiame straipsnyje, remiantis „Bhagavad-gītos“ informacija, aprašomas pasaulis, esantis anapus visatos. „Bhagavad-gītā“ – labai populiari knyga. Ji daug kartų leista Amerikoje, taip pat ir Indijoje. Deja, i Vakarų skelbti „Bhagavad-gītos“ mokymo suplūdo būriai įvairaus plauko niekšelių. Taip juos vadiname todėl, kad jie nesuteikia tikros informacijos ir yra apsišaukėliai. Mūsų išleistoje „Bhagavad-gītoje“ dvasinis pasaulis aprašomas remiantis autoritetinę informaciją.

Mus supantį kosminį pasaulį vadiname „būtimi“, tačiau be šio pasaulio egzistuoja ir kita – aukštesnioji būtis. Šis kosminis pasaulis yra žemesnioji būtis, išreikšta arba neišreikšta, o anapus jos plyti kita – amžinoji (*Sanātana*) būtis. Nesunku suprasti, kad tai, kas turi išreikštą pavidalą šiame pasaulyje, yra laikina. Akivaizdus pavyzdys – mūsų kūnas. Jei žmogui trisdešimt metų, vadinasi, prieš trisdešimt metų jo kūnas dar neturėjo išreikšto pavidalo, o maždaug po penkiasdešimties metų jis ir vėl bus neišreikštas. Tai gamtos dėsnis. Kūnas įgauna išreikštą pavidalą, o po kurio laiko vėl yra sunaikinamas tarsi pakylanti ir vėl nuslūgstanti jūros banga. Deja, materialistui rūpi tik laikinas gyvenimas, kuris bet kurią akimirką gali nutrūkti. Žus mūsų kūnas, žus ir visata – milžiniškas kosminis pasaulis ir nesvarbu, ar esame laimingi ir kurioje planetoje gyvena-

me – viskam ateina galas. Tad kokia prasmė švaistyti laiką pastangoms patekti į kitą planetą, jei ir joje vis tiek viskas žus? Stenkimės patekti į Kṛṣṇaloką. Štai kur dvasinio mokslo esmė. Turime suprasti šį mokslą, o supratę skelbti jo tiesas visam pasauliui. Pasaulis skendi tamsybėje. Žmonės neturi žinių, nors puikybės jiems netrūksta. Ar galima pavadinti mokslo laimėjimu tai, kad po dešimties metų sunkaus darbo žmogus nuskriejo į Mėnulį ir pargabeno iš ten saują uolienuų? Kosmoso keliautojai su pasididžiavimu sako: „Aš jį liečiau.“ Tačiau kokia iš to nauda? Jei žmogus ir apsigyventų Mėnulyje, gyventų jis ten neilgai. Galiausiai vis tiek viskas bus sunaikinta.

Ieškokime tokios planetos, iš kurios nereikėtų sugrįžti, kur gyvenimas amžinas, kur vyksta amžinas Kṛṣṇos ir Jo *bhaktų* šokis. Toks yra Kṛṣṇos sąmonės tikslas. Pažvelkite į mūsų judėjimą rintai, nes Kṛṣṇos sąmonė suteikia galimybę patekti pas Kṛṣṇą ir pasinerti į amžiną šoki. Pasak vedų literatūros, materialusis pasaulis sudaro vos vieną ketvirtadalį visos Dievo kūrinijos. Trys jos ketvirtadaliai yra dvasinis pasaulis. Taip rašoma „Bhagavad-gītoje“. Kṛṣṇa sako: „Materialusis pasaulis sudaro mažą visumos dalelę.“ Kad ir kaip žvalgsime dangų, mūsų regos galimybės baigiasi ties šios visatos riba, o jau vien materialiajame pasaulyje yra nesuskaitoma daugybė visatų spiečių. Tačiau už nesuskaitomos daugybės visatų plyti dvasinis pasaulis, apie kurį Viešpats taip pat užsimena „Bhagavad-gītoje“. Jis sako, kad anapus materialiojo pasaulio egzistuoja kita, amžinoji, būtis, kuri neturi nei istorinio pradžios momento, nei pabaigos. „Amžina“ yra tai, kas neturi pradžios ir pabaigos. Vėdiškoji religija vadinama amžina todėl, kad niekas negali atsekti jos atsiradimo momento. Krikščionybė skaičiuoja dviejų tūkstantmečių istoriją. Savo istoriją turi ir islamas, bet dar niekam nepavyko nustatyti vėdiškosios religijos istorinės pradžios. Todėl ji ir vadinama amžinąja.

Pagrįstai galima teigti, kad materialųjį pasaulį sukūrė Dievas,

vadinas, Dievas egzistavo prieš pasaulio sukūrimą. Žodis „sukūrė“ suponuoja Viešpaties egzistavimą prieš kosminio reiškinių pasaulio atsiradimą. Taigi Dievas egzistuoja nepriklausomai nuo pasaulio. Jei būtų kitaip, kaip Dievas būtų galėjęs sukurti pasaulį? Jis būtų vienas iš materialios kūrinijos objektų. Bet Dievas nėra kūrinijos objektas. Jis yra kūrėjas ir, kaip kūrėjas, egzistuoja amžinai.

Egzistuoja dvasinis pasaulis, kuriame yra nesuskaitoma daugybė dvasinių planetų ir dvasinių gyvųjų būtybių, tačiau tarp jų atsiranda tokių, kurios yra nevertos gyventi dvasiniame pasaulyje, todėl jos siunčiamos į materialųjį pasaulį. Materialųjį kūną pasirinkome savo noru, tačiau iš tikrųjų esame dvasinės būtybės – sielos, todėl mūsų pasirinkimas buvo netinkamas. Kada ir kaip mes įgijome materialų kūną, sužinoti neįmanoma. Niekas negali pasakyti, kada sąlygota siela pirmąsyk buvo įkalinta materialiam kūne. Egzistuoja 8 400 000 gyvybės rūšių: 900 000 iš jų priskiriamos vandenims gyviams, o 2 000 000 – augalams bei daržovėms. Deja, šios Vedų informacijos nesužinosi nė viename universitete. Bet visa tai – faktai. Botanikams ir antropologams vertėtų moksliskai išnagrinėti Vedų išvadas. Darvino organinės materijos evoliucijos teorijai skiriama daug dėmesio mokymo įstaigų programose, tačiau „Bhāgavata Purāna“ ir kiti didelę mokslinę reikšmę turintys autoritetingi raštai taip pat pasakoja apie tai, kaip gyvosios būtybės evoliucionuoja iš vieno fizinio pavidalo į kitą. Evoliucijos idėja nėra nauja, ir nors vedų raštai pateikia labai daug informacijos apie gyvenimo sąlygas materialiajame pasaulyje, pedagogai dėmesį sutelkia tik į Darvino teoriją.

Mes tesudarome menką visų gyvųjų būtybių dalį daugybėje materialiojo pasaulio visatų. Gyvosios būtybės, gavusios materialų kūną materialiajame pasaulyje, čia atlieka bausmę. Pavyzdžiui, kalėjime bausmę atlieka valstybės nuteisti žmonės, tačiau įkalintieji sudaro nedidelį visų gyventojų procentą. Į kalėjimą uždaromi ne visi gyventojai, o tik nepaklusnieji. Materialiajame pasaulyje gyve-

nančios sąlygotosios sielos taip pat sudaro menką gyvųjų būtybių Dievo kūrinijoje dalį. Jos nusikalto Dievui – nepakluso Krišnos valiai, todėl pateko į materialųjį pasaulį. Jei žmogus nuovokus ir smalsus, jis stengiasi išsiaiškinti, kodėl gyvena nelaisvės sąlygomis ir kaip jam išsivaduoti iš kančių.“

Yra trys kančių rūšys, įskaitant fizines ir dvasines kančias. Havajuose priešais mano namą gyvenantis žmogus laikė skersti skirtus galvijus ir paukščius. Kalbėdamas su mokiniais pasitelkiau jų pavyzdį: „Net jei pasakysite šiems galvijams: „Ko laukiate, vargšeliai, sprukite iš čia! Juk jus paskers!“ – jie nė nepakrutės iš vietos, nes neturi intelekto.“

Jei žmogus kenčia ir nežino kančios priežasties ir kaip ją įveikti, jis gyvena kaip gyvūnas. Tik turintis animalistinę sąmonę žmogus sąmonę gali nesuprasti, kad kenčia, ir būti patenkintas savo padėtimi. Žmogus privalo suprasti, kad materialiajame pasaulyje jis patiria trejopas kančias. Jis kenčia gimdamas, kenčia mirdamas, kenčia atėjęs senatvei ir kenčia sirgdamas. Jis turėtų ieškoti išėjies, kaip išvengti kančių. Štai kas yra tikras mokslinis tyrimas.

Žmogus kenčia nuo pat gimimo. Devynis mėnesius vaisius tūno ankštame motinos pilve, uždarytas hermetiškame maiše. Jis negali judėti, jį puola mikroorganizmai, ir jis negali pasipriešinti. Kai kūdikis išvysta pasaulį, jo kančios tęsiasi toliau. Kad ir kaip mama rūpintusi naujagimiu, jis vis tiek verkia, nes kenčia. Jį kanda vabzdžiai, jam raižo pilvą. Kūdikis verkia, o motina nežino, kaip jį nuraminti. Kančia prasideda dar motinos iščiose. Vėliau, vaikui paaugus, kančių padaugėja. Jis turi eiti į mokyklą, nors to nenori. Jis nenori sėdėti prie knygu, bet mokytojas jį verčia. Paanalizavę savo gyvenimą, suprasime, kad jis yra kupinas kančių. Kyla klausimas – kodėl atėjome į šį pasaulį? Sąlygotosios sielos nepasižymi dideliu protu. Mes turėtume savęs paklausti: „Kodėl kenčiu?“ Jei yra išėjis, reikia ja pasinaudoti.

Mus sieja amžinas ryšys su Aukščiausiuoju Viešpačiu, bet dėl

tam tikrų priežasčių dabar esame susitepę materija. Todėl turime užsiimti praktika, leisiančia sugrižti į dvasinį pasaulį. Tokia praktika yra joga. Iš tikrųjų *yoga* reiškia pliusą. Dabar žmogus atimtas iš Dievo, iš Aukščiausiojo, bet jis gali pasiekti aukščiausią gyvenimo tikslą, jei atliks sudėties veiksmą, užmegs su Juo ryšį. Turime visą gyvenimą praktiškai siekti šio tikslo, o mirties akimirka, atsiskirdami nuo kūno būti jį pasiekę. Mirties valandą pasirengimas turi būti jau užbaigtas. Štai studentai dvejus ar penkerius metus mokosi koledže, po to laiko baigiamuosius egzaminus, kurių metu tikrinamos jų žinios. Jei egzaminus studentas išlaiko, jam suteikiamas mokslo laipsnis. Taip ir gyvenime – jei tinkamai pasirengiame mirties egzaminui ir jį išlaikome, keliaujame į dvasinį pasaulį. Mirtis – tai baigiamasis egzaminas.

Plačiai žinoma bengalų patarlė sako, kad mirties akimirka paaiškės, kiek žmogus padarė siekdamas tobulumo. Kaip elgtis mirties akimirka, paliekant esamą kūną, pasakojama „*Bhagavad-gītoje*. *Dhyāna-yogui* (meditacija užsiimančiam jogui) Śrī Kṛṣṇa sako:

*yad akṣaram veda-vido vadanti
viśanti yad yatayo vīta-rāgāḥ
yad icchanto brahmacaryam caranti
tat te padam saṅgrahaṇa pravakṣye*

*sarva-dvārāṇi samyamya
mano hṛdi nirudhya ca
mūrdhny ādhāyātmanaḥ prāṇam
āsthito joga-dhāraṇām*

„Brahmaną pasiekia *Vedas* išmanantys ir *omkāra* kartojantys pasaulio atsižadėję išminčiai. Siekiantieji šio tobulumo laikosi celibato. Dabar Aš tau papasakosiu, kaip pasiekti išvadavimą. *Yogos* būvis – tai atsiribojimas nuo bet kokios juslinės veiklos. Į jogą

panyrama užvėrus visus juslių vartus ir sutelkus protą į širdį.“ („Bhagavad-gītā“ 8.11–12.)

Yogos sistemoje ši praktika vadinama *pratyāhāra* („priešingai“). Dabar mūsų žvilgsnis nukreiptas į žemišką grožį, taigi turime atitraukti nuo jo dėmesį ir susitelkti jį į vidinį grožį. Tai ir yra *pratyāhāra*. Be to, reikia išsiklausyti į *omkāra*, garsą, sklindantį mums iš vidaus.

*om ity ekākṣaram brahma
vyāharan mām anusmaran
yaḥ prayāti tyajan deham
sa yāti paramām gatim*

„Jei žmogus praktikuoja šią jogą ir kartoja šventąjį skiemenį *om* – tobulą žodžių junginį, o atsiskirdamas nuo kūno galvoja apie Aukščiausiąjį Dievo Asmenį, jis tikrai pasieks dvasines planetas.“ („Bhagavad-gītā“ 8.13). Tokiu būdu nutraukus išorinę juslių veiklą, o protą sutelkus į *viṣṇu-mūrti* – Viešpaties Visnu pavidalą pasiekiamas jogos tobulumas. Protas labai neramus, todėl jį būtina sutelkti į širdį. Sutelkęs protą į širdį, o gyvybės orą pakėlęs į viršugalvį žmogus pasiekia aukščiausią jogos tobulumo pakopą.

Tada tobulumą pasiekęs jogas apsisprendžia kur nori keliauti. Materialiajame pasaulyje egzistuoja nesuskaitoma daugybė planetų, o už jo plyti dvasinis pasaulis. Jogai tai žino iš vedų raštų. Pavyzdžiui, prieš atvykdamas į Jungtines Amerikos Valstijas skaičiau apie šią šalį knygoje. Lygiai taip apie aukštutines planetas ir dvasinį pasaulį galima pasikaityti vedų raštuose. Jogas labai informuotas. Jis gali persikelti į bet kurią planetą be kosminio laivo.

Mokslininkai materialistai jau daug metų siekia tarpplanetines keliones paversti realybe ir sieks dar šimtą, o gal tūkstantį metų, bet jų pastangos pasmerktos nesėkmei. Galbūt keli astronautai ir nukeliaus į kurią nors planetą, tačiau kelionės kosminiais laivais nėra prieinamos visiems. Visiems prieinamas būdas patekti

į kitas planetas – tai *jñāna-yog* praktika. Bhakti sistemos praktika nesiekia patekti į materialias planetas. Praktikuojančių dvasinę tarnystę Aukščiausiajam Viešpačiui Kṛṣṇai materialiojo pasaulio planetos nedomina, nes jie žino, kad bet kurioje jų susidurs su keturiais materialiosios būties dėsniais. Kai kuriose planetose gyvenimo trukmė yra daug ilgesnė nei Žemėje, bet ir ten karaliauja mirtis. Tačiau išsąmoninus Kṛṣṇą pakylama virš materialios būties, kurios esminiai bruožai yra gimimas, mirtis, ligos ir senatvė.

Dvasinis gyvenimas – tai rūpesčių ir kančių nebuvimas. Todėl išmintingas žmogus nesiekia patekti į jokią materialiojo pasaulio planetą. Šiandien žmonija svajoja apie kelionę į Mėnulį. Nukeliauti ten nėra lengva, tačiau tas, kuriam tai pavyksta, gyvena žymiai ilgiau. Žinoma, čia kalbame apie gyvenimą kitu kūnu. Į Mėnulį patekę esamu kūnu iškart žūtume.

Norint nukeliauti į kitą planetą būtina turėti gyvenimo sąlygas joje atitinkantį kūną. Visose planetose gyvena prie tos planetos sąlygų prisitaikiusios gyvosios būtybės. Pavyzdžiui, su esamu kūnu galime pasinerti į vandenį, bet gyventi jame negalime. Vandenyje žmogus gali išbūti penkiolika-šešiolika, gal net dvidešimt keturias valandas, be tai ir viskas. Vandens gyvių kūnai specialiai pritaikyti gyventi vandenyje visą gyvenimą. Ištraukta į krantą žuvis netrukus miršta. Kaip matome, net ir mūsų planetoje egzistuoja įvairių rūšių kūnai, pritaikyti gyventi tam tikromis sąlygomis. Taigi, jei norime patekti į kitą planetą, turime tinkamai tam pasiręgti ir įgyti atitinkamą kūną.

Jogos praktikos priemonėmis pasiekusios Mėnulį sielos laukia labai ilgas gyvenimas. Viena diena aukštutinėse planetose prilygsta šešioms mėnesiams Žemėje. Taigi gyvosios būtybės ten gyvena dešimt tūkstančių metų. Taip rašoma vedų literatūroje. Aukštutinėse planetose gyvenimo trukmė tikrai labai ilga, tačiau ir ten mūsų laukia mirtis. Gyvenimas ten trunka dešimt, dvidešimt tūkstančių ar net milijoną metų, bet galų gale gyvoji būtybė vis tiek miršta.

Iš tikrųjų mums neskirta mirti. „Bhagavad-gītos“ pradžioje (2.20) sakoma: *na hanyate hanyamāne śarīre*. Aš – siela, todėl esu amžinas. Kodėl turėčiau gimti ir mirti? Taip svarsto išmintingas žmogus. Kṛṣṇą išisąmoninęs žmogus nestokoja išminties, nes jo nedomina galimybė persikelti į planetą, kurioje, nors gyvenimas ir ilgas, mirtis neišvengiama. Jis nori įgyti tokį kūną, kokį turi Pats Dievas. *Īśvaraḥ paramaḥ kṛṣṇaḥ sac-cid-ānanda-vigrahaḥ*. („Brahma-saṁhita“ 5.1) Dievo kūnas yra *sac-cid-ānanda*. *Sat* reiškia „amžinas“, *cit* – „nušviestas žinojimo“, o *ananda* – „spinduliuojantis palaima“.

Kaip rašoma mūsų brošiūroje „Kṛṣṇa – palaimos šaltinis“, jeigu mes persikelsime į dvasinį pasaulį – į Kṛṣṇos ar bet kurią kitą planetą, – įgysime tokį pat kaip Dievo kūną: *sac-cid-ānanda* (amžinas, nušviestas žinojimo ir palaimos). Taigi žmonių, besisten-giančių išisąmoninti Kṛṣṇą, gyvenimo tikslas visai kitas nei tu, kurie svajoja apie geresnes materialiojo pasaulio planetas. Viešpats Kṛṣṇa sako: *mūrdhny ādhāyātmanaḥ prāṇam āsthito yoga-dhāraṇām* – „Yogos tobulumą pasiekia tas, kuris patenka į dvasinį pasaulį.“ („Bhagavad-gītā“ 8.12)

Amžinoji siela – tai kūne glūdinti mikroskopinė dalelė. Jos mes nematome. Joga praktikuojama siekiant pakelti sielą į viršugalvį. Ji praktikuojama visą gyvenimą, o tobulybė pasiekiami savąjį „aš“ pakėlus į viršugalvį ir pro jį ištrūkus iš kūno. Išsivadavus iš kūno galima keliauti į bet kurią norimą aukštutinę planetą. Tai yra jos tobulybė.

Kai kurie yogai negali atsispirti pagundai pamatyti Mėnulio planetą ir nutaria užsukti į ją pakeliui į aukštutines planetas. Jie keliauja po planetas, kaip paprasti turistai keliauja į Europą, Kaliforniją, Kanadą ar kitą šalį Žemėje. Praktikuojantis jogą gali nuke-liauti į daugybę planetų, tačiau, kad ir kur jis išsirengtų, visur veikia vizų ir pasienio kontrolės sistema. Norint patekti į kitą planetą būtina atitikti tam tikrus reikalavimus.

Kṛṣṇą išisąmoninusių žmonių nedomina laikinos planetos, net

jei jose gyvenimo trukmė ilga. Jei mirties akimirka jogas kartoja *om*, glauštą transcendentinę mantra, ir sykiu atmena Kṛṣṇą, ar Visnu (*mām anusmaran*), jis pasiekia tobulumą. Svarbiausias jogos sistemos tikslas – sutelkti protą į Visnu. Impersonalistai išivaizduoja, kad regi Viešpaties Visnu paveikslą, o personalistai Jį regi iš tikrujų. Ir vienu ir kitu atveju, ar protas sutelkiamas į išivaizduojamą Visnu paveikslą, ar Visnu regimas tiesiogiai, mintys turi būti sutelktos į Visnu. *Mam* reiškia „į Aukščiausiąjį Viešpatį Visnu“. Kas palikdamas kūną sutelkia mintis į Visnu, tas patenka į dvasinę karalystę. Tikri jogai netrokšta patekti į jokią kitą planetą, nes žino, kad laikinose planetose gyvenimas laikinas, o laikini dalykai jų nedomina. Taip mąsto išmintingi žmonės.

Pasak „Bhagavad-gītos“ (7.23), tie, kurie tenkinasi laikina laime, laikinu gyvenimu ir laikinomis gėrybėmis, nėra išmintingi. *Antavatu phalaṁ teṣāṁ tad bhavaty alpa-medhasām* – „Tuo, kas laikina, domisi tik riboto mąstymo žmonės.“ Taip sako „Śrīmad Bhagavad-gītā“. Aš – amžinas, tad kodėl turėčiau domėtis laikiniais dalykais? Kam priimtina laikina būtis? Niekam. Jei išsinuomojus butą šeimininkas paprašo mūsų išsikraustyti, mes dėl to apgailestaujame, bet nė kiek neapgailestaujame, jei patys kraustomės į geresnį butą. Tai natūralu. Mes nenorime mirti, nes esame amžini.

Materialusis pasaulis atėmė iš mūsų amžinatvę. „Śrīmad-Bhāgavatam“ pasakya: „Kasdien patekėdama ir nusileisdama saulė viena diena sutrumpina mūsų gyvenimą.“ Mūsų gyvenimo trukmė kasdien senka. Jei saulė pateka 5:30 ryto, tai 5:30 vakaro mūsų gyvenimas jau būna sutrumpėjęs dvylika valandų. Prabėgusio laiko niekada nesusigražinsime. Paprašykite mokslininkų: „Sugražinkite man tas dvylika valandų – sumokėsiu jums dvylika milijonų dolerių,“ – ir jie atsakys: „Deja, tai neįmanoma.“ Mokslininkai negali sugražinti laiko. Todėl „Bhagavatam“ ir sako, kad kiekvienas saulėtekis ir saulėlydis sutrumpina mūsų gyvenimą.

Laikui – praeičiai, dabarčiai ir ateičiai – įvardyti vartojama

savoka *kāla*. Rytoj dabartis taps praeitimi, o ateitis – dabartimi. Tačiau praeitis, dabartis ir ateitis susijusi su kūnu. Mūsų „aš“ nepriklauso praeities, dabarties ir ateities kategorijoms. Mes priklausome amžinatvės kategorijai. Todėl mums turėtų rūpėti pasiekti amžinatvės būvį. Savo aukštai organizuotą sąmonę žmogus turėtų panaudoti ne zoologiniams poreikiams (mitybos, miego, poravimosi, savigynos) tenkinti, o iškilus į amžiną gyvenimą jį nuvesiančio kelio paieškoms. Sakoma, kad saulė atima iš mūsų gyvenimui skirtą laiką – minutes, dienas, bet, jei laiką skirsime *Uttama-ślokom*s (klausymasis apie Viešpatį), laiko neprarasime. Laiko, kurį žmogus skiria apsilankymui Kṛṣṇos šventykloje, iš jo niekas neatims. Tai jo turtas, jis pridėdamas, o ne atimamas. O dėl kūno, tai jo egzistavimo laikas trumpėja, ir niekas, kad ir kaip norėtų, negali šio proceso sustabdyti. Laiko, kurį žmogus skiria dvasiniam lavinimuisi pagal Kṛṣṇos sąmonės programą, saulė negali atimti. Tai didžiausias jo turtas.

Kartoti Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare/ Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare yra labai paprasta. Laikas, praleistas kartojant Hare Kṛṣṇa, skirtingai nei laikas, skiriamas kūnui, nepraeina veltui. Prieš penkiasdešimt metų aš buvau jaunas žmogus, bet tie laikai negrižtamai praėjo, o dvasinės žinios, kurias man suteikė dvasinis mokytojas, niekur nedings – jos liks man amžinai. Jos liks man net tada, kai paliksiu kūną. Jei žinios, kurias gavau ši gyvenimą buvo patikimos, jos atves mane į amžiną buveinę.

Ir materialusis, ir dvasinis pasauliai priklauso Kṛṣṇai. Mums nepriklauso niekas. Visas pasaulis yra Aukščiausiojo Viešpaties nuosavybė, lygiai kaip viskas valstybėje priklauso vyriausybei – ir kalėjimo viduje, ir už jo sienų. Sąlygotą būtį galima palyginti su baismės atlikimu materialiojo pasaulio kalėjime. Kalinys negali laisvai pereiti iš vienos kameros į kitą. Laisvėje gyvenantis žmogus užsinorėjęs gali persikraustyti iš vieno namo į kitą, bet kalinys

tokios laisvės neturi. Jis priverstas tūnoti savo kameroje. Materialiojo pasaulio planetos panašios į kalėjimo kameras. Mes norime nukeliauti į Mėnulį, tačiau kelionė į šią planetą mechaninėmis priemonėmis nėra pats praktiškiausias sprendimas. Nesvarbu, kas esame: amerikiečiai, indai, kinai ar rusai – mums gyventi skirta ši planeta. Nors egzistuoja milijardai planetų, nors turime priemones, su kurių pagalba galėtume į jas nuskriet, niekur negalime išvykti, nes mus sąlygoja gamtos dėsniai – Dievo įstatymai. Pats, be vyresnybės leidimo, kameroje uždarytas žmogus negali persikraustyti į kitą kamerą. „Bhagavad-gītoje“ Kṛṣṇa sako, kad nėra prasmės kraustytis iš vienos kameros į kitą. Laimės tai nesuteiks. Jei kalinys mano, kad gavęs prižiūrėtojo leidimą ir persikraustęs į kitą kamerą bus laimingas, jis labai klysta. Žmogus negali būti laimingas tarp kalėjimo sienų. Laimės mes siekiame keisdami kalėjimo kameras – kapitalizmą keisdami komunizmu – o iš tikrųjų turėtume siekti išsivaduoti iš visų „izmų“. Laimę žmogus pasieks tik tada, kai atsisakys visų materialistinių „izmų“. Toks ir yra Kṛṣṇos sąmonės tikslas.

Mes klausome Aukščiausiojo Asmens patarimų, o Jis sako: „O Arjuna, tu gali nukeliauti į aukščiausią planetų sistemą – Brahmaloką. Ten patekti trokšta visi, nes gyvenimas joje labai ilgas.“ Mes negalime apskaičiuoti net kiek trunka pusė *Brahmos* paros – tai aukščiau žmogaus matematinių gebėjimų. Tačiau net ir Brahmalokeyje karaliauja mirtis. Todėl Kṛṣṇa sako: „Nešvaistik laiką tarpplanetinėms kelionėms.“

Žmonės, su kuriais man teko susidurti Amerikoje, nenustygs ta vietoje – jie kraustosi iš būsto į būstą, iš šalies į šalį. Jie negali nusėdėti vienoje vietoje, nes ieško savo tikrųjų namų. Tačiau keisdami gyvenamąją vietą amžino gyvenimo neatrasime. Amžinasis gyvenimas – tai gyvenimas su Kṛṣṇa. Neveltui Kṛṣṇa sako: „Viskas priklauso Man. Aš gyvenu pačioje nuostabiausioje buveinėje – Goloka-Vṛndāvanoje.“ Kas nori į ją patekti, tas turi įsisąmo-

ninti Kṛṣṇą, suprasti, kaip Jis nužengia į šį pasaulį ir kaip jį palieka, kas Jis yra ir kas esame mes, kas mus su Juo sieja ir kaip turime gyventi. Pamėginkite suvokti šias tiesas moksliskai. Kṛṣṇos sąmonė nėra kažkokia apgavystė, keistenybė, sentimentalumo ar fanatizmo apraiška, vaizduotės padarinys, Kṛṣṇos sąmonė – tai mokslas, tiesa, faktai, tikrovė. Kṛṣṇą reikia pažinti iš tikrųjų.

Norime ar nenorime, mums teks palikti kūną. Išauš diena, kai gamtos dėsniai privers mus palikti kūną. Net prezidentas Kenedis turėjo paklusti gamtos dėsniams ir pakeisti kūną. Jis negalėjo pasakyti: „Juk aš prezidentas, ponas Kenedis. Man taip negali atsitikti.“ Jis buvo priverstas pakeisti kūną. Toks gamtos įstatymas.

Aukštai organizuota sąmonė žmogui duota tam, kad jis suprastų, kaip veikia gamta. Sąmonę turi ne tik žmogus. Ją turi šunys, katės, kirmėlės, medžiai, paukščiai, žvėrys ir kitos gyvybės rūšys. Bet mes negalime susitapatinti su gyvūnais. „Śrīmad-Bhāgavatam“ sako, kad žmogaus kūną mes gavome po daugybės gimimų ir dabar turime tinkamai pasinaudoti jo suteiktomis galimybėmis. Prašau jūsų – paskirkite gyvenimą Kṛṣṇos sąmonei plėtoti ir būkite laimingi.

Priedai

Apie autorių

Jo Dieviškoji Kilnybė A.C. Bhaktivedanta Svamis Prabhupāda į ši pasaulį atėjo 1896 metais Indijoje, Kalkutos mieste. Su savo dvasiniu mokytoju, Śrīla Bhaktisiddhānta Sarasvačiu Gosvāmiu, pirmą kartą susitiko Kalkutoje 1922 metais. Bhaktisiddhāntai Sarasvačiui, garsiam teologui ir šešiasdešimt keturių Gauḍīyos Maṭhų (Vedų institutų) išteigėjui, patiko išsilavinęs jaunuolis, ir jis įtikino pastarąjį skirti savo gyvenimą Vedų žinojimui skleisti. Śrīla Prabhupāda tampa Bhaktisiddhāntos Sarasvačio pasekėju, o po vienuolikos metų (1933 m. Alahabade) – oficialiai inicijuotu mokiniu.

Pirmojo susitikimo metu Śrīla Bhaktisiddhānta Sarasvatis Ṭhākura paprašė Śrīlos Prabhupādos skelbti Vedų žinias anglų kalba. Vėlesniais metais Śrīla Prabhupāda parašo komentarus „Bhagavad-gītai“, prisideda prie Gauḍīyos Maṭhų veiklos, o 1944 metais pradeda leisti dvisavaitinį žurnalą anglų kalba – „Back to Godhead“ („Atgal pas Dievą“). Jį Śrīla Prabhupāpa vienas pats redagavo, rašė jo rankraščius, tikrino kontrolinius egzempliorius ir net platino jį gatvėse. Šį žurnalą iki pat šių dienų visame pasaulyje įvairiomis kalbomis leidžia jo mokiniai.

1950-aisiais metais Śrīla Prabhupāda atsisako šeimyninio gyvenimo, kad skirti daugiau laiko studijoms ir rašymui. Jis išvyksta į šventą Vṛndāvanos miestą ir apsigyvena istorinėje Rādhā-Dāmo-

daros šventykloje. Čia jis keletą metų atsidėjęs studijuoja ir rašo. 1959-ais metais Śrīla Prabhupāda duoda *sannyāso* įžadus. Rādhā-Dāmodaros šventykloje Śrīla Prabhupāda pradeda kurti savo gyvenimo šedevrą – daugiatomį 18 000 posmų „Śrīmad-Bhāgavatam“ („Bhāgavata Purāṇos“) vertimą su komentarais. Leidyklai išleidus tris „Bhāgavatam“ tomus, Śrīla Prabhupāda kroviniu laivu iškeliauja į Niujorką. Jis beveik neturėjo pinigų, bet šventai tikėjo, kad pavyks įgyvendinti dvasinio mokytojo jam pavestą vykdyti misiją. Tą dieną, kai Prabhupāda išsilaipinęs Amerikoje išvydo miglų gaubiamus dangoraižius, savo dienoraštyje jis įrašė tokius žodžius: „Brangusis Kṛṣṇa, aš esu tikras, kad vos tik ši transcendentinė žinia pasieks jų širdis, jie pasijus geriau ir išsivaduos iš šių apgailėtinių gyvenimo sąlygų.“ Tuo metu jam buvo sukakę šešiasdešimt devyneri metai, jis buvo vienas, beveik be pinigų, bet dvasinės žinios ir pasišventimas suteikdavo jėgų ir pasitikėjimo.

„Būdamas senyvo amžiaus, kai dauguma žmonių jau ilsisi ant laurų,“ – rašo Harvardo universiteto teologas Harvey Cox, – „Śrīla Prabhupāda paklausė mokytojo nurodymų ir išsiruošė į varginančią kelionę Amerikon. Žinoma, jis tėra vienas iš tūkstančių mokytojų, bet, kita vertus, jis yra vienintelis iš tūkstančių, o gal net ir milijonų.“

Atvykęs į Niujorką, Śrīla Prabhupāda beveik neturėjo jokių lėšų. Tik kitais metais, 1966 liepą, patyręs didelius sunkumus, jis įkuria Tarptautinę Krišnos sąmonės organizaciją. Kai 1977 metais Śrīla Prabhupāda paliko šį pasaulį (lapkričio 14 d.), jo vadovaujama organizacija jau buvo išaugusi į pasaulinio masto konfederaciją, kurią sudarė daugiau kaip šimtas *āśramų*, mokyklų, šventyklų, institutų bei žemės ūkio bendruomenių.

1972 metais Śrīla Prabhupāda Vakarų šalyse įvedė Vedų švietimo sistemą pradiniam ir viduriniam išsilavinimui įgyti įkurdamas Dalase, Teksaso valstijoje, JAV, *gurukulą*. Nuo to laiko jo mokiniai įkūrė daug tokių mokyklų JAV ir visame pasaulyje.

Śrīla Prabhupāda – taip pat ir keleto stambių tarptautinių kultūros centrų Indijoje įkūrimo iniciatorius. Numatyta, kad aplinkui Śrīdhāma Māyāpuros centrą vakarų Bengalijoje iškils visas dvasinis miestas. Šiam grandioziniam užmojiui įgyvendinti prireiks daugiau nei dešimties metų. Vṛndāvanoje (Indija) pastatyta didinga Kṛṣṇa-Balarāmos šventykla ir viešbutis svečiams iš viso pasaulio. Stambus kultūros bei švietimo centras yra ir Bombėjuje. Daugelyje svarbių Indijos vietų taip pat bus įkurti centrai.

Ir vis dėlto vertingiausias Śrīlos Prabhupādos indėlis – tai jo knygos. Mokslininkų nepaprastai vertinamos už autoritetingumą, minties gilumą ir aiškumą, jos naudojamos kaip akademiniai vadovėliai daugelyje koledžų. Śrīlos Prabhupādos raštai išversti daugiau kaip į 80 kalbų. Leidykla „The Bhaktivedanta Book Trust“, įsteigta 1972 metais Śrīlos Prabhupādos knygomis publikuoti, šiuo metu yra stambiausia Indijos religijos bei filosofijos literatūros leidėja pasaulyje.

Jau būdamas garbingo amžiaus, per dvylika metų Śrīla Prabhupāda su paskaitomis keturiolika kartų apkeliavo planetą, pabuvojo šešiuose kontinentuose. Nepaisant to, kad buvo labai užimtas, Śrīla Prabhupāda visą laiką daug rašė. Jo raštai sudaro ištisą Vėdu filosofijos, religijos, literatūros bei kultūros biblioteką.

Žodynėlis

Aparā prakṛti – žemesnė materialioji energija.

Aṣṭāṅga-yoga – materialus oro srovių kūne valdymo menas, siekiant nukeliauti į trokštamą planetą.

Avidyā – neišmanymas.

Bhagavānas – turtingasis; visų energijų šaltinis.

Bhakti-yoga – meilės ir atsidavimo tarnystė Kṛṣṇai (aukštesniosios energijos veikimas).

Bhāva – dvasinis prierašumas (stadija, po kurios pasireiškia meilė Dievui).

Brahmā – pirma gyvoji būtybė sukurtame materialiam pasaulyje; materialiąją visatą valdantis dievas.

Brahmanas – transcendentinio Viešpaties Kṛṣṇo kūno skleidžiamas švytėjimas.

Brahmajyoti – dvasinis Kṛṣṇo kūno švytėjimas.

Brahma-pāda – Brahmos pareigų ėjimas;

Brahma-randhra – anga viršutinėje kaukolės dalyje. Pakėlęs į ją gyvybės jėga jogas palieka šiurkštų ir subtilų kūnus ir pasiekia transcendentines Vaikuṅṭhos planetas.

Dhūma – tamsusis dviejų savaitių laikotarpis, kai mėnulis tampa nematomas. Mirusieji šiuo mirti palankiu laikotarpiu pakyla į aukštesnes planetas, tačiau po mirties ir vėl grįžta į Žemę.

Guṇos – materialiosios būties jėgos.

Hare – kreipinys į Viešpaties energija.

Jīva – gyvoji siela, gyvybės jėga.

Kāla – amžinasis laikas.

Parā prakṛiti – aukštesnioji energija, kurianti antimaterialų pasaulį.

Para-vyoma – dvasinių planetų sistema su jai būdinga įvairove, sudaranti didžiąją dalį (tris ketvirtąsias) Aukščiausiojo Viešpaties kuriamosios energijos, dar vadinama Vaikuṅṭhaloka.

Pitāi – mirę protėviai.

Pratyāhāra – panirimas į *yogā*, kai visų juslių angos užveriamos ir protas sutelkiamas į širdį, o gyvybės oras – į viršugalvį.

Rajas – materialioji aistros *guṇa* (jėga).

Sanātana – amžinas; neturintis nei pradžios, nei pabaigos.

Sanātana-dhāma – amžinoji būtis, antimaterialusis pasaulis, plytintis anapus materialiosios visatos.

Sanātana-dharma – amžinoji gyvosios būtybės esmė, dvasinė tarnystė.

Sāṅkhyaitai – spekuliatyviosios filosofijos atstovai, pasinėre į materialiuųjų elementų analizę ir sintezę.

Sattva – materialioji dorybės *guṇa* (jėga).

Satyaloka – aukščiausia materialiojo pasaulio planeta, Brahmaloka.

Siddhaloka – planetos, kuriose gyvena materialia prasme tobulos gyvosios būtybės, gebančios valdyti sunkio jėgą, erdvę, laiką ir t.t.

Soma-rasa – dangiškas svaigusis gėrimas, kurį geria Mėnulio gyventojai.

Tamas – materialioji neišmanymo *guṇa* (jėga).

Kaip tarti sanskritą

Visi sanskrito terminai ir vardai knygoje pateikiami pagal lotyniškąją sanskrito transliteracijos sistemą, kuri tiksliai perteikia sanskrito rašybą. Kiekvieną sanskrito abėcėlės (*devanāgarī*) ženklą žymi atitinkama lotyniška raidė (su diakritiniu ženklu arba be jo) arba šių raidžių junginys. Tai pasaulio mokslininkų pripažintas ir plačiai vartojamas metodas sanskrito žodžiams rašyti. Žemiau pateikiamas smulkus tarimo paaiškinimas.

Trumpasis balsis **a** tariamas kaip **a** žodyje „kad“, ilgasis **ā** – kaip **a** žodyje „lašas“. Trumpasis **i** tariamas kaip **i** žodyje „tik“, ilgasis **ī** – kaip **y** žodyje „lyja“, trumpasis **u** – kaip žodyje „kur“ ir ilgasis **ū** – kaip žodyje „dūmai“. Balsis **ṛ** tariamas kaip **ri** žodyje „rimas“. Balsiai **e** ir **ai** tariami kaip **ei** žodyje „keistas“ ir **o** bei **au** tariami kaip **o** anglų kalbos žodyje „go“ [**gou**] („eiti“). *Anusvāra* (**ṁ**) yra grynas nosinis garsas ir tariamas kaip **n** prancūzų kalbos žodyje „boñ“ („geras“). *Visarga* (**ḥ**) – stiprus aspiratas (artikuliacijai būdingas stiprus iškvėpimas, kylantis dėl staigaus oro srovės nutraukimo). Dvieilio gale **aḥ** tariamas kaip **aha**, o **iḥ** – kaip **ihi**.

Guturaliniai (gomuriniai) priebalsiai – **k**, **kh**, **g**, **gh** ir **ṅ**; juos tariant, liežuvio užpakalinė dalis pakyla ir priartėja prie minkštojo gomurio. **K** tariamas kaip žodyje „kalnas“, **kh** – kaip junginys

„**kch**“, **g** – kaip žodyje „gilus“, **gh** – kaip junginys **gh** ir **ñ** – kaip žodyje „dingti“.

Palataliniai (liežuvio vidurinieji) priebalsiai – **c**, **ch**, **j**, **jh** ir **ñ**; juos tariant liežuvio vidurinė dalis pakyla ir priartėja prie kietojo gomurio. **C** tariamas kaip žodyje „čia“, **ch** – kaip junginys **čch**, **j** – kaip žodyje „džiaugsmas“, **jh** – kaip junginys **džh** ir **ñ** – kaip anglų kalbos žodyje „canyon“ („kanjonas“).

Cerebraliniai priebalsiai – **ṭ**, **ṭh**, **ḍ**, **ḍh** ir **ṇ** – tariami panašiai kaip dantiniai, tačiau liežuvio priešakinė dalis neliečia dantų, bet užsiriečia į viršų ir apatine puse liečia priešakinę kietojo gomurio dalį.

Dantiniai priebalsiai – **t**, **th**, **d**, **dh** ir **n**; juos tariant liežuvio priešakinė dalis liečia dantis. **T** tariamas kaip žodyje „tikslas“, **th** – kaip junginys **tch**, **d** – kaip žodyje „diena“, **dh** – kaip junginys **dh** ir **n** – kaip žodyje „ne“.

Labialiniai (lūpiniai) priebalsiai – **p**, **ph**, **b**, **bh** ir **m**; juos tariant dalyvauja lūpos. **P** tariamas kaip žodyje „pintinė“, **ph** – kaip junginys **pch**, **b** – kaip žodyje „banga“, **bh** – kaip junginys **bh** ir **m** – kaip žodyje „miegas“.

Pusbalsiai **y**, **r**, **l** ir **v** tariami atitinkamai kaip žodžiuose „jautrus“, „ratas“, „laikas“ ir „vaikas“. Sibiliantai (švilpiamieji ir šnypščiamieji) – **ṣ**, **ś** ir **s** tariami atitinkamai kaip žodžiuose „šaltis“, „šienas“ ir „saulė“. Raide **h** žymimas garsas tariamas kaip žodyje „himnas“.

Pastaba: junginys **jñ** tariamas kaip **gj** (pvz.: **yajña** – kaip „jagja“).

Dėl tikslesnės informacijos apie paskaitas, programas, festivalius, kursus ir susitikimus kreipkitės į artimiausią centrą

EUROPA

Frankfurtas, Vokietija – Böckingstrasse 4a,
7 Abentheuer; Tel. +49-6782-2214;
www.goloka-dhama.de

Barcelona, Ispanija – Plaza Reial 12, Entlo 2,
08002 Barcelona; Tel. +34-93-3025194;
pamho@hotmāil.com

Zürich, Šveicarija – St. Jakob-Strasse 33,
8003 Muttenz; Tel. +41-61-4620614;
pamho.net; www.krishna.ch

Medolago, Italija – Villaggio Hare Krishna
Medolago strada per Terno d'Isola, 24040
Medolago d'Isola (BG); Tel. +39-035-4940706

Berlynas, Vokietija – Schöneicher Str. 18,
10115 Berlin; Tel. +49 (030) 44357296;
tempelberlin.de; www.tempelberlin.de

Budapestas, Vengrija – Lehel u. 15-17,
1051 Budapest; Tel. +36-1-3910435;
pamho@pamho.net; www.haribol.hu

Zürichas, Šveicarija – Bergstrasse 54,
8002 Zürich; Tel. +41-1-2623388;
pamho.net; www.krishna.ch

Bruselas, Belgija – Château de Petite
Belgique, 6940 Septon-Durbuy;
Tel. +32-86-322926; radhadesh@pamho.net;
www.radhadesh.com

Göteborgas, Švedija – Karl Johansgatan 57,
411 36 Göteborg; Tel. +46-31-879648; restaurant:
Tel. +46-31-421462; info@harekrishnagoteborg.com;
www.harekrishnagoteborg.com

Helsinki, Suomija – Ruoholahdenkatu 24 D
00180 Helsinki; Tel. +358-9-6949879;
www.harekrishna.fi

Vilniusas, Lietuva – Savanorių pr. 37, 44255
Vilnius; Tel. +370-7-222574

Tempelberlynas, Vokietija – Taunusstrasse 40, 51105
Tempelberg; Tel. +49-221-8303778; restaurant:
Tel. +49-221-9750323; www.krishna-tempel.de

Kopenhaga, Danija – Skjulhøj Allé 44, 2720
København Ø; Tel. +45-48-286446;
pamho@pamho.net

Ljubljana, Slovėnija – Zibertova 27, 1000
Ljubljana; Tel. +386-1-4312319;
pamho@pamho.net

Londonas, Jungtinė Karalystė – 10 Soho
Square, London W1D 3DL; Tel. +44-20-74373662;
www.pamho.net

◆ **Londonas, Jungtinė Karalystė** –
Bhaktivedanta Manor, Dharam Marg, Hilfi
Lane, Aldenham, near Watford, Herts
WD25 8EZ; Tel. +44-1923-851000;
www.krishnatemple.com

◆ **Madridas, Ispanija** – Espiritu Santo 19, 280
Madrid; Tel. +34-91-5213096

◆ **Malaga, Ispanija** – Ctra. Alora 3, Int., 29140
Churriana; Tel. +34-95-2621038;
malaga@pamho.net

◆ **Miunchenas, Vokietija** – Wachenheimer
Strasse 1, 81539 München; Tel. +49-89-6880
www.krishnatempel.de

◆ **Paryžius, Prancūzija** – 230 Avenue de la
Division Leclerc, 95200 Sarcelles;
www.krishnaparis.com

◆ **Praha, Čekijos Respublika** – Jilova 290,
110 00 Prague 5-Zlicin 15521; Tel. +42-2-57950391;
info@vedavision.cz

◆ **Pula, Kroatija** – Vinkuran centar 58, 52000
Pula; (mail: P.O. Box 16); Tel. 385-52-573581

◆ **Ryga, Latvija** – K. Baron St. 56, 1011 Riga;
Tel. +371-2-272490

◆ **Roma, Italija** – Govinda Centro Hare Kr
via Santa Maria del Pianto 16, 00186 Roma;
Tel. +39-06-68891540;
govinda.roma@harekrishna.it

◆ **Sofija, Bulgarija** – 119 Kliment Ohridski Str
kv. Malinova Dolina, 1756 Sofia;
Tel. +359-2-9616050; oks_sofia@abv.bg

◆ **Stokholmas, Švedija** (miestas) –
Fridhemsgatan 22, 11240 Stockholm;
Tel. +46-8-6549002; tapasa.rns@pamho.net

◆ **Stokholmas, Švedija** (priemiestis) – New
Radhakund, Korsnäs Gård, 14792 Grödinge
Tel. +46-8-53029800; info@pamho.net;
www.krishna.se

◆ **Talinas, Estija** – Luise Street 11a, 10142 Tall
inn; Tel. +372-6460047; tallinn@pamho.net

◆ **Varšuva, Lenkija** – Mysiadło k. Warszawy,
05-500 Piaseczno, ul. Żakręt 11;
Tel. +48-22-7507797; www.harekrishna.pl

◆ **Vičenza, Italija** – via Roma 9, 36020
Albettono (VI); Tel. +39-0444-790573;
giridhari.rns@pamho.net

◆ **Vilnius, Lietuva** – Raugyklos g. 23-1, 01140
Vilnius; Tel. +370-5-2135218; www.gaurang
www.pamho.net

encija, Italija (Villa Vrindavan) – Via
tel 108, 50026 San Casciano in Val di Pesa
Tel. +39-055-820054;
@villavrindavana.org

elsbrunas, Vokietija (Simhachalam), –
erg 20, 94118 Jandelsbrunn;
-49 (08583) 316; info@simhachalam.de

na-violgy, Vengrija – New Vraja-dhama,
38., 8699 Somogyvámos;
-36-85-540002; krisna-volgy@pamho.net;
v.krisna-volgy.hu

RESTORANAI

elona, Ispanija – Restaurante Govinda,
a de la Villa de Madrid 4-5, 08002
elona; Tel. +34-93-3187729

peštas, Vengrija – Govinda Restaurant,
házó Ferenc utca 4., 1051 Budapest;
-36-1-2691625; govinda@invitel.hu

enhaga, Danija – Govinda's, Nørre
nagsgade 82, DK-1364 Kbh K;
-45-33337444

a, Čekijos Respublika – Govinda's,
enicka 27, 11000 Prague-1;
-420-2-24816631; info@vedavision.cz

as, Estija – Damodara, Lauteri St. 1,
Tallinn; Tel. +372-6442650

AZIJA

ajapuris, VB, Indija – ISKCON, Shree
pur Chandrodaya Mandir, Shree Mayapur
n, Dist. Nadia, WB 741 313;
-91 (3472) 245239, 245240, or 245233;
pur.chandrodaya@pamho.net

nbajus, Maharaštra, Indija – Hare Krishna
, Juhu, MH 400 049; Tel. +91 (22) 2620 6860;
v.iskconmumbai.com

ujasis Delis, UP, Indija – Hare Krishna
Sant Nagar Main Road, East of Kailash,
0 065; Tel. +91 (11) 2623 5133, 4, 5, 6, 7;
@pamho.net, Guesthouse:
sunder@pamho.net

indavana, UP, Indija – Krishna-Balaram
dir, Bhaktivedanta Swami Marg,
an Reti, Mathura Dist., UP 281 124;
-91 (565) 254 0021; vrindavan@pamho.net;
thouse: Tel. +91 (565) 254 0022;
mani@sancharnet.in

KAIMO BENDRUOMENĖS

s, Orisa, Indija – Bhaktivedanta Asram,
sirubuli, OR 752 001;
-91 (6752) 230494

lavana, UP, Indija – Govinda Kunda

Bostonas, Masačiušetsas, JAV –
72 Commonwealth Ave., MA 02116;
Tel. +1 (617) 247 8611

♦ **Los Andželas, Kalifornija, JAV** – 3764
Watseka Ave., CA 90034; Tel. +1 (310) 836 2
nirantara@juno.com;
restaurant: arcita@webcom.com

♦ **Niuorkas, Niuorkas, JAV** – 305
Schermerhorn St., Brooklyn, NY 11217;
Tel. +1 (718) 855 6714; ramabhadra@aol.com

♦ **Torontas, Ontarijas, Kanada** – 243 Aven
Road, M5R 2J6; Tel. +1 (416) 922 5415;
www.toronto.iskcon.ca

KAIMO BENDRUOMENĖS

Alačia, Florida, JAV (New Raman Reti) – 1
N.W., 112th Blvd., FL 32615 (mail: P.O. Box
32616); Tel. +1 (386) 462 2017;
alachuatemple@alltel.net

Maundsvilis, Vakarų Virdžinija, JAV (New
Vrindaban) – R.D. No. 1, Box 319, Hare Kris
Ridge, VA 26041; Tel. +1 (304) 843 1600;
Guest House: +1 (304) 854 5905;
mail@newvrindaban.com

NVS

Jekaterinburgas, Rusija – Murzinskaya st.
620033, Tel. +7 (922) 1248706

Kijevas, Ukraina – Dmitrievskaya ap.13 21
01054; Tel. +380 (44) 4844042

Kijevas, Ukraina – Zorany per. 16, 04078;
Tel. +380 (44) 4347028; www.krishna.org.ua

Krasnodaras, Rusija – Stepnaya st. 418,
selo Elizavetinskoye, Krsnodarski kraii;
Tel. +7 (861) 229 16 94

Minskas, Baltarusija – Pavlova st. 11, 22003
Tel. +375 (172) 13 06 29

Nižnij Novgorodas, Rusija – Chernigovska
st. 14b, 603001; Tel. +7 (8312) 305197 or 3098

Novorosijskas, Rusija – Futbolnaya st. 12,
353915; Tel. +7 (918) 4628130; www.navaras

Rostovas prie Dono, Rusija – Belorusskaya
26, Bataisk, 346888; Tel. +7 (863) 272 30 29

Sočis, Rusija – Leselidze st. 64, Nizhnaya
plastunka; Tel. +7 (918) 9173760

KAIMO BENDRUOMENĖS

Kurdžinovas, Rusija – 369272, Shosseinaya
14, pos. Ershovo, Urupski region, Karachay
Cherkessia; Tel. +7 (918) 3904056

RESTORANAI